

Eriaruanne

Kutsekvalifikatsioonide tunnustamine ELis

oluline mehhanism, mida kasutatakse siiski vähe
ja ebajärjekindlalt

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Sisukord

	Punkt
Kokkuvõte	I–VI
Sissejuhatus	01–17
Töötajate ja teenuste vaba liikumine ning asutamisvabadus	01–02
Kutsekvalifikatsioonide tunnustamine	03–14
Ülesanded ja kohustused	15–17
Auditi ulatus ja käsitusviis	18–25
Tähelepanekud	26–102
Reguleeritud kutsealade arv ELis on endiselt suur, ent ELi kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteemi kasutatakse vähe	26–37
Komisjoni meetmed, mille eesmärk on julgustada liikmesriike vähendama reguleeritud kutsealade arvu, ei anna tulemusi	28–35
ELi kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteemi kasutatakse hinnanguliselt ainult ligikaudu 6%-l ELi liikuvuse juhtudest	36–37
Kutsekvalifikatsioonide direktiivi kohaldamisel on endiselt puudusi	38–64
Elektrooniliste menetluste puudumine	38–41
Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise tasud on liikmesriigiti väga erinevad ja neil puudub põhjendus	42–46
Mõnikord nõutakse ettenähtust rohkem dokumente	47–48
Korvamismeetmed on endiselt ebaproportsionaalsed	49–52
Ajutise liikuvuse eelkontrollide erinev kohaldamine liikmesriikides	53–57
Liikmesriigid ei jälgi tunnustamismenetluse kestust	58–64
Muudetud direktiivis sisalduvaid kutsekvalifikatsioonide tunnustamise hõlbustamiseks mõeldud elemente ei kasutata laialdaselt	65–86
Euroopa kutsekaardi kasutamine andis erinevaid tulemusi	65–68
Osaline juurdepääs moodustab vähem kui 1% kõigist tehtud otsustest	69–70
Ühiseid koolituspõhimõtteid kohaldatakse praegu ainult suusainstruktorite suhtes	71–74
Siseturu infosüsteem hõlbustab liikmesriikide ja komisjoni vahelist koostööd	75–86

Komisjonipoolne andmete ja aruandluse järelkontroll on puudulik	87–95
Komisjon ei kontrollinud piisavalt reguleeritud kutsealade andmebaasis ja liikmesriikide poolt iga kahe aasta tagant esitatavates aruannetes sisalduvaid andmeid	87–93
Komisjon alustas ülevõtmisega seotud puuduste kohta rikkumismenetlusi, kuid riigid ei ole veel võtnud kõiki vajalikke parandusmeetmeid direktiivi täielikuks kohaldamiseks	94–95
Komisjon ja liikmesriigid on kodanikele teabe kättesaadavaks teinud, kuid see pole järjekindel	96–102
Kõik külastatud liikmesriigid on alates 2019. aastast parandanud kodanike juurdepääsu teabele	98–99
Kodanikele komisjoni ja liikmesriikide veebisaitidel esitatud teave ei ole alati järjepidev ega usaldusväärne	100–102
Järeldused ja soovitused	103–111

Lisad

I lisa. Organisatsioonid, kellega kohtusime ja keda küsitlesime liikmesriikides

II lisa. Küsitlusele vastamise määr liikmesriikide kaupa

III lisa. Kutsequalifikatsioonide tunnustamise menetluse peamised osalejad

IV lisa. Pädevate asutuste eri liiki otsused

V lisa. Probleemid, mille komisjon on liikmesriikides kindlaks teinud

Lühendid

Komisjoni vastused

Ajatelg

Auditirühm

Kokkuvõte

I Euroopa Liidu toimimise leping tagab ELi kodanikele õiguse vabalt liikuda kutsealastel eesmärkidel ja alustada äritegevust mõnes teises liikmesriigis. Nad võivad aga seista silmitsi tööjõu liikuvusega seotud takistustega, näiteks raskustega nende kutsekvalifikatsioonide tunnustamisel, eriti kui liikmesriigid reguleerivad juurdepääsu teatavatele kutsealadele.

II EL võttis 2005. aastal vastu direktiivi kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta. Selle eesmärk on takistada liikmesriike kehtestamast ülemääraseid tingimusi ühe ELi liikmesriigi kodanikele, kes soovivad tegutseda reguleeritud kutsealal mõnes teises liikmesriigis. Kutsekvalifikatsioonide raamistiku eesmärk on ka tagada, et mis tahes liikmesriigis osutatavad teenused vastavad samadele rahvatervise ja ohutuse standarditele. Seda direktiivi ajakohastati 2013. aastal ja see tuli siseriiklikku õigusesse üle võtta 2016. aastaks.

III Uurisime, kui tõhusalt tagas komisjon reguleeritud kutsealadel töötavate ELi kodanike õiguse liikuda vabalt liikmesriikide vahel kutsealasel eesmärgil ning asutada ettevõtteid. Uurisime, kas komisjon julgustas liikmesriike vähendama reguleeritud kutsealade arvu ja kui palju kodanikud loodud süsteeme kasutasid. Samuti kontrollisime, kas liikmesriigid rakendasid oma süsteeme tõhusalt, ja hindasime muudetud direktiivi uute elementide kasulikkust. Uurisime, kas komisjon koordineeris ja jälgis tõhusalt liikmesriikide esitatud andmeid ning kas kodanikele anti hõlpsasti kättesaadavat, täielikku ja järjepidevat teavet.

IV Loodame, et meie audit aitab hinnata, kuidas direktiivi on kodanike hüvanguks kohaldatud, ning tõstab esile valdkonnad, mida võiks süsteemi koordineerimisel ja järelevalvel parandada.

V Kokkuvõttes järeldame, et kutsekvalifikatsioonide tunnustamine ELis on oluline, kuid seda mehhanismi kasutatakse vähe ja ebajärjekindlalt. Meie leiud olid järgmised:

- paljusid kutsealasid reguleerivad endiselt liikmesriigid ja meie arvutused näitavad, et ligikaudu 6% kodanikest, kes liiguvad teise liikmesriiki, kasutavad kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteeme. Suurem osa ELi tööjõu liikuvusest ei sõltu kutsekvalifikatsioonide tunnustamisest;
- direktiivi kohaldamisel liikmesriikides esineb puudusi. Need mõjutavad otseselt kodanikke, kes soovivad tegutseda reguleeritud kutsealal teises liikmesriigis. Puudusteks on elektrooniliste menetluste puudumine ja liikmesriikides tunnustamise eest võetavad erineva suurusega tasud. Mõni ametiasutus nõuab direktiiviga ettenähtust rohkem dokumente ja teeb rohkem kontrollid, mistõttu on kutsekvalifikatsioonide tunnustamise üle otsustamiseks vaja rohkem aega kui direktiivis sätestatud maksimummäär;
- kodanikud ja ametiasutused ei kasutanud laialdaselt 2013. aastal muudetud direktiiviga kehtestatud uusi meetmeid, nagu Euroopa kutsekaart, osaline juurdepääs kutsealale või ühised koolituspõhimõtted. Automaatselt tunnustatud kvalifikatsioonidest teatamise puhul siseturu infosüsteemi kasutamise kohustuslikuks muutmine oli positiivne muutus ja parandas teabevahetust eri liikmesriikide pädevate asutuste vahel. Üldiselt andsid uued meetmed praktikas siiski vähe lisaväärtust;
- pädevad asutused ei võtnud kutsekvalifikatsioonide tunnustamisel arvesse teiste liikmesriikide poolt siseturu infosüsteemi sisestatud hoiatusteateid, isegi kui need olid tingitud olulistest põhjustest, nagu ametialane väärkäitumine, kehtivad distsiplinaarkaristused või kriminaalkorras süüdimõistmine;
- kutsekvalifikatsioonide korrapärane ajakohastamine automaatse tunnustamise süsteemi jaoks on oluline samm edasi, kuid see protsess on tülikas ning komisjon ei ole selleks tähtaegu seadnud;
- komisjon on kasutanud ülevõtmisega seotud probleemide lahendamiseks rikkumismenetlusi, kuid liikmesriikides esineb endiselt puudusi direktiivi kohaldamisel;
- mõnes teises liikmesriigis reguleeritud kutsealal tegutseda soovivatele kodanikele mõeldud teave on üldiselt kättesaadav, kuid sageli ebausaldusväärne ja ebajärjekindel.

VI Nende leidude alusel esitame komisjonile järgmised soovitused:

- kohaldada tunnustamissüsteemi ühetaoliselt;
- integreerida hoiatusmehhanism tunnustamismenetlusse;
- ajakohastada kvalifikatsioonide loetelusid teatavate valdkondades (loetletud direktiivi V lisas), kus kutsekvalifikatsioonide tunnustamine võib olla automaatne, ja lühendada valdkondlike kutsealade automaatses süsteemis tunnustamisotsuste tegemiseks seatud tähtaega, ning
- anda kodanikele usaldusväärset ja järjepidevat teavet.

Sissejuhatus

Töötajate ja teenuste vaba liikumine ning asutamisvabadus

01 ELi toimimise leping tagab tööjõu ja teenuste vaba liikumise ning asutamisvabaduse ELi ühtsel turul. See võimaldab kõigil ELi kodanikel, olenemata sellest, kas nad on töötajad või iseenda tööandjad, vabalt ametialastel eesmärkidel liikmesriikide vahel liikuda või oma ettevõtte asutada. Need õigused on osa ELi neljast põhivabadusest (kaupade, teenuste, kapitali ja töötajate vaba liikumine).

02 Kodanikud võivad töötajate liikuvusega seoses seista silmitsi erinevate takistustega, mille hulka kuuluvad raskused kutsekvalifikatsioonide tunnustamisel¹. Muudeks võimalikeks takistusteks võivad olla erinevused sotsiaalkindlustussüsteemides ning liikmesriikide vahel ühtlustamata pensioni- või tervisekindlustuskavad.

Kutsekvalifikatsioonide tunnustamine

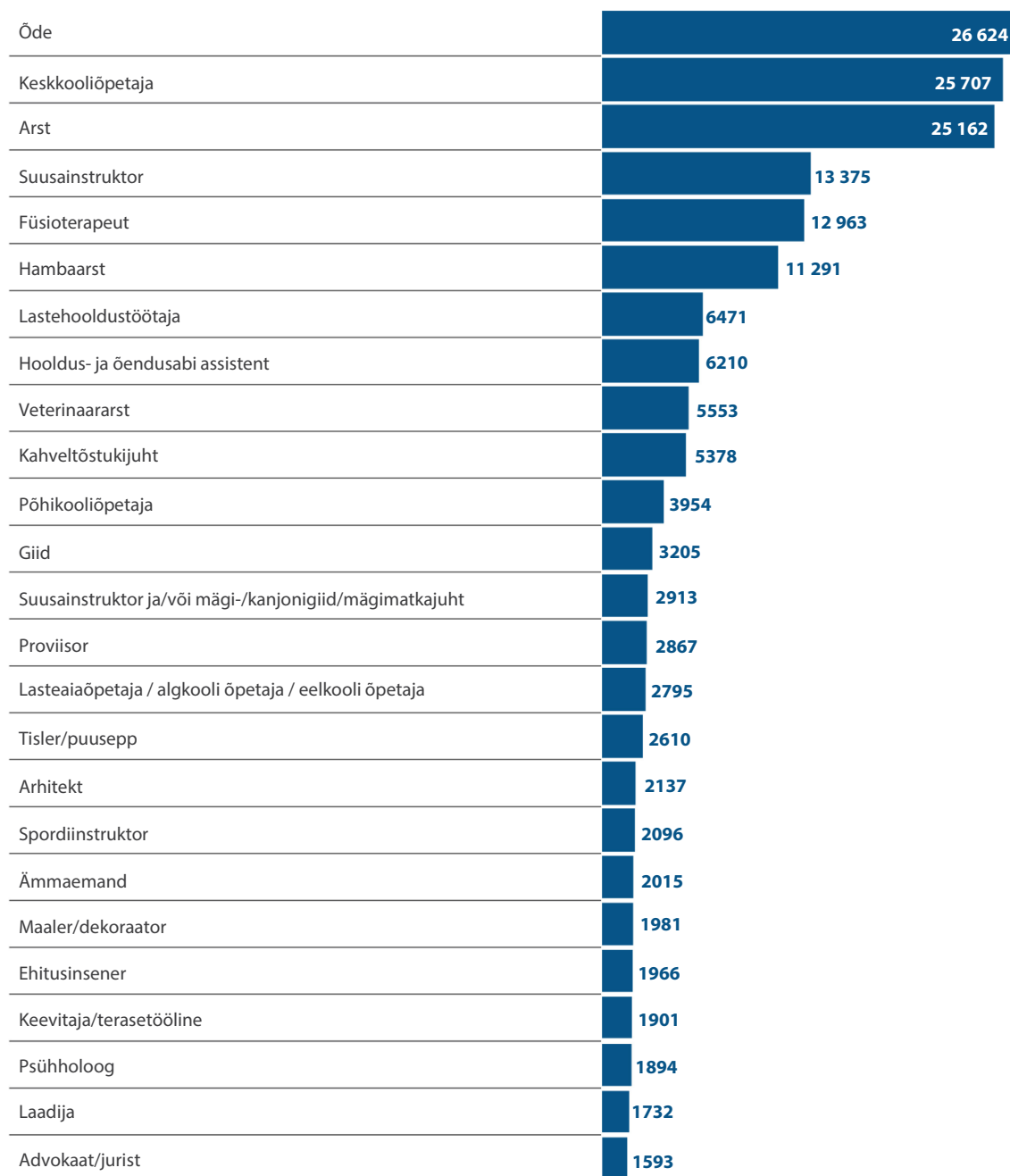
03 Liikmesriikidel on õigus kindlaks määrata kutsealadele juurdepääsu eeskirjad. Kui konkreetsete kutsealade jaoks on koostatud eeskirjad, nimetatakse neid kutsealasid reguleeritud kutsealadeks.

04 Kutsekvalifikatsioonide tunnustamine on ette nähtud kodanikele, kes omandavad kutsekvalifikatsiooni ühes liikmesriigis (päritoluriik) ja soovivad tegutseda reguleeritud kutsealal mõnes teises liikmesriigis (vastuvõttev riik). Nende kutsekvalifikatsiooni peab vastuvõttev riik oma kutsealal tegutsemiseks tunnustama. Ilma kutsekvalifikatsiooni tunnustamiseta võivad nad küll teise riiki liikuda ja seal töötada, kuid mitte oma soovitud kutsealal. Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise mõiste erineb akadeemiliste kvalifikatsioonide mõistest. Akadeemilisi kvalifikatsioone reguleerib [Lissaboni konventsioon](#), mis on seotud hariduse ja õigusega õppida välismaal ning olla nende õpingute eest tunnustatud.

¹ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne 06/2018 töötajate vaba liikumise kohta.

05 2005. aasta septembris võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu kutsequalifikatsioonide tunnustamise direktiivi, millega konsolideeritakse varasem ELi õigusraamistik. Selles määratleti reguleeritud kutseala mõiste ja määrati kindlaks teatavad nõuded, mida liikmesriigid peavad täitma kutsequalifikatsioonide tunnustamise menetluste käigus, et edendada töötajate, ettevõtete ja teenuseosutajate vaba liikumist. Direktiiv hõlmab Euroopa Majanduspiirkonda, mis koosneb 27-st ELi liikmesriigist, Islandist, Liechtensteinist ja Norrast. *Joonisel 1* on näidatud kõige suurema liikuvusega reguleeritud kutsealad ELis.

**Joonis 1. ELi 25 kõige suurema liikuvusega reguleeritud kutseala
(27 liikmesriigi pädevate asutuste teatatud otsuste koguarv) aastatel
2017–2021**

Allikas: Euroopa Kontrollikoda [Euroopa Komisjoni 2023. aasta oktoobri andmete põhjal](#).

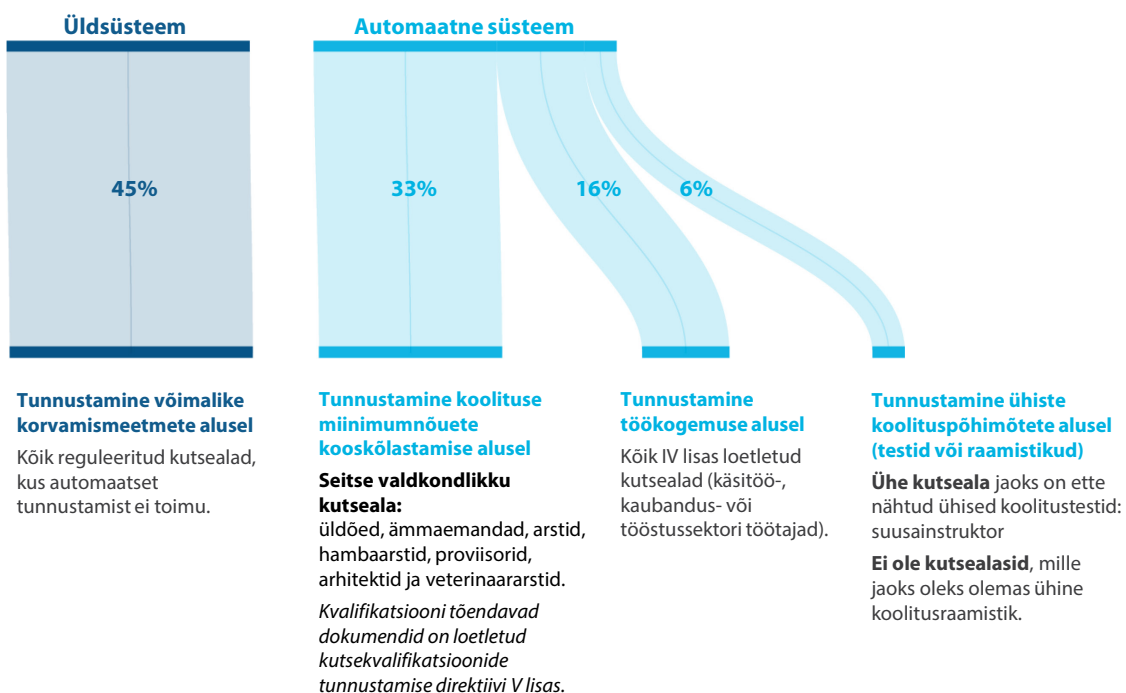
06 Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi ei kohaldata järgmise suhtes:

- reguleerimata kutsealad vastuvõtvas riigis, isegi kui see kutseala on päritoluriigis reguleeritud;
- tegevused või kutsealad, mis on seotud riigiga ja avaliku võimu teostamisega, st riigiametnikega;
- notarid.

07 On loodud kaks peamist kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteemi, vt *joonis 2*:

- kolme liiki tunnustamist võimaldav automaatne süsteem, mida rakendatakse 1) seitsme valdkondliku kutseala suhtes; 2) suusainstruktorite suhtes ning 3) käsitöö-, kaubandus- ja tööstussektori kutsealade suhtes. *Joonisel 1* esitatud andmete kohaselt kuuluvad need kutsealad kõige suurema liikuvusega kutsealade hulka. Automaatse süsteemi kohaselt peaksid pädevad asutused kodanike esitatud dokumentide põhjal taotlused automaatselt heaks kiitma, ilma et nad võrdleksid kvalifikatsioone riigisiseste nõuetega;
- üldsüsteem, mida rakendatakse kõigi teiste reguleeritud kutsealade suhtes ning erinevalt automaatsest süsteemist võidakse selle raames kasutada korvamismeetmeid. Nimetatud meetmed koosnevad kohanemisajast (mille jooksul võib kutsealal tegutseda, kuid ainult järelevalve all) või pädevate asutuste poolt nõutavast sobivustestist. Vastuvõtva riigi pädevad asutused otsustavad korvamismeetmete kohaldamise igal üksikjuhul eraldi. Korvamismeetmeid saab kehtestada ainult juhul, kui päritolu- ja vastuvõtva riigi koolitused erinevad oluliselt sama kutseala puhul ning seda erinevust ei saa kompenseerida töökogemuse või elukestva õppega.

Joonis 2. Automaatsed ja üldised kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteemid ELis (alates 2016. aastast)

Märkus: protsendimäärad näitavad tunnustamissüsteemides väljastatud kutsekvalifikatsioonide tunnustamise otsuste määra (üldised 45% ja automaatsed 55%).

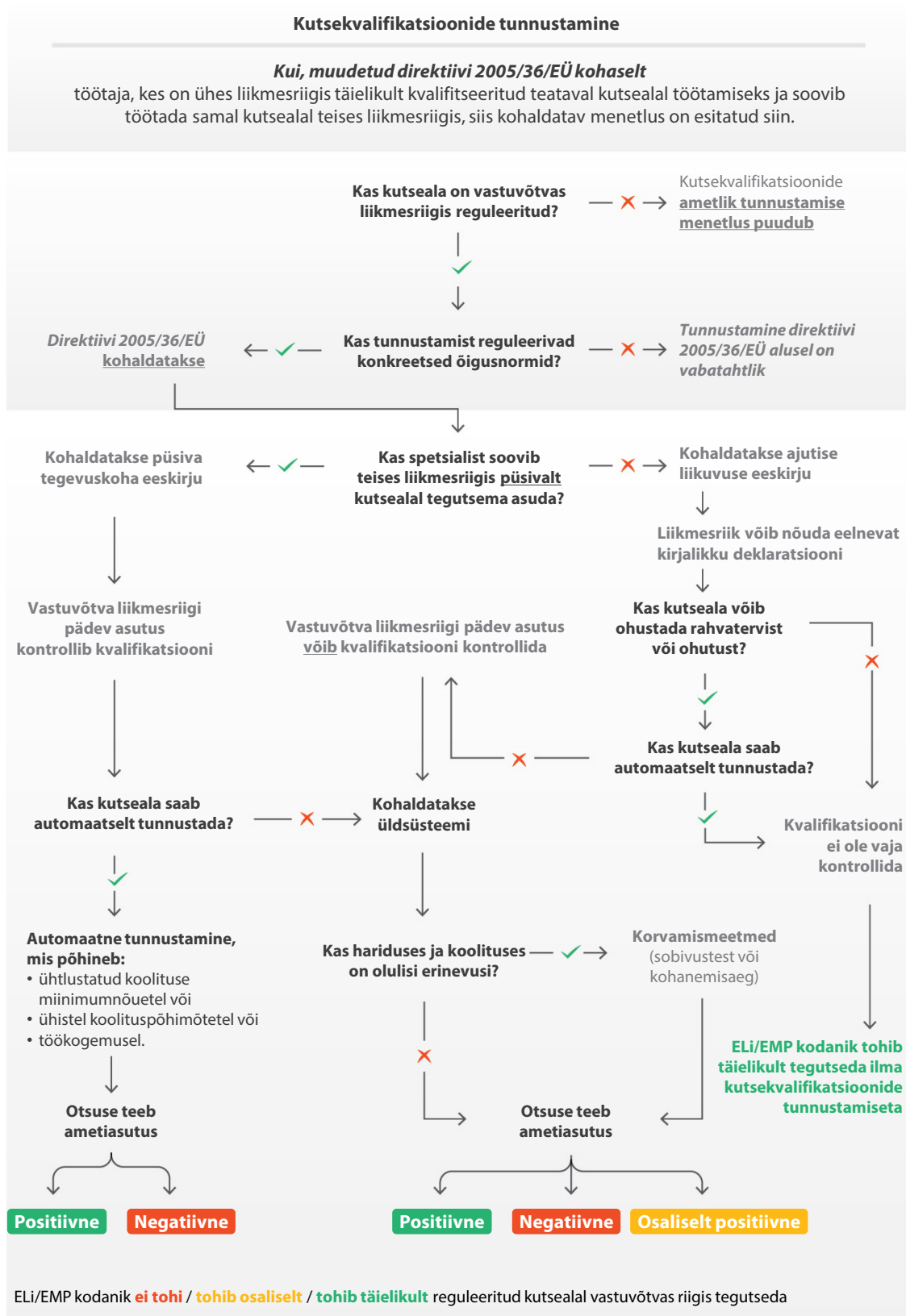
Allikas: Euroopa Kontrollikoda kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi ja Euroopa Komisjoni 2017.–2021. aasta andmete põhjal, mis saadi 2023. aasta novembris.

08 Kodanikud võivad töötada välismaal kas ajutiselt või alaliselt.

Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivis on kummagi puhul erinevad nõuded. Põhimõtteliselt peaks juurdepääs reguleeritud kutsealadele ajutise liikuvuse eesmärgil olema lihtsam. Nimetatud juhtudel võivad vastuvõtavad riigid nõuda, et kodanikud teataksid oma soovist alustada tegevust selles riigis enne selle tegevuse alustamist ja võivad teatavatel tingimustel nende kodanike kvalifikatsiooni eelnevalt kontrollida.

09 *Joonisel 3* kujutatud otsustuskeem näitab, kuidas kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetlus toimib. Esiteks tehakse kindlaks, kas kutseala on reguleeritud või mitte. Kui see on nii ja kvalifikatsiooni tunnustamine on nõutav, näitab otsustamisskeem erinevaid etappe, mille tulemusel pädev asutus otsuse teeb. Need kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi kohase otsustusprotsessi etapid on tähistatud kas „jah“ (v) või „ei“ (x).

Joonis 3. Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetluse kirjeldus, sealhulgas pädevate asutuste tehtavad otsused

Allikas: Euroopa Kontrollikoda muudetud kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi alusel.

10 Liikmesriigid peavad igal aastal deklareerima oma otsused reguleeritud kutsealade andmebaasis (*Regulated Professions Database (RPD)*), mis on komisjoni hallatav IT-vahend kodanike teavitamiseks kutsekvalifikatsioonide tunnustamisega seotud teemadest. 2024. aastal kavatseb komisjon alustada selles andmebaasis sisalduva teabe ülekandmist siseturu infosüsteemi (*Internal Market Information System (IMI)*).

11 Praktikas on kutsekvalifikatsioonide tunnustamine vaid üks menetlusetapp kodanike jaoks, kes soovivad tegutseda reguleeritud kutsealal mõnes teises riigis. Teatavate kutsealade puhul võidakse nõuda ka tegevusluba (nt tervishoiuga seotud kutsealad) või ettevõtlusluba (nt käsitöövaldkonna kutsealad). Neid aspekte kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivis ei käsitleta. Liikmesriigid võivad siiski pakkuda teatavatele kutsealadele nn kõik ühes menetlust, mis hõlmab nii kutsekvalifikatsioonide tunnustamist kui ka tegevus- või ettevõtlusluba.

12 2010. aasta mais koostati Euroopa Komisjoni president Mario Monti taotlusel [aruanne](#) ühtse turu uue strateegia kohta. Aruandes jõuti järeldusele, et liikmesriikide vahelist vastastikust kutsekvalifikatsioonide tunnustamist tuleks täiendavalt selgitada ning liikmesriikide tasandil oli endiselt vastuseis välismaiste kvalifikatsioonide tunnustamisele. Selles anti kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta kaks peamist soovitus: laiendada automaatset süsteemi ja suurendada läbipaistvust.

13 2013. aasta novembris võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu muudetud kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi ([direktiiv 2013/55/EL](#)). Liikmesriigid pidid selle oma õigusaktidesse üle võtma 2016. aasta jaanuariks. Muudetud kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiiv sisaldab järgmisi elemente:

- osaline juurdepääs kutsealale, mis tuleneb Euroopa Kohtu otsustest². See võimaldab kodanikel, kes ei kvalifitseeru tegutsema vastuvõtvast liikmesriigis reguleeritud kutseala kõigis osades, tegutseda sellel osaliselt;
- ühised koolituspõhimõtted (koolitusraamistikud ja testid). Need põhimõtted kujutavad endast täiendavat automaatset kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteemi lisaks seitset valdkondlikku kutseala hõlmavale süsteemile. Praegu kohaldatakse seda täiendavat süsteemi ainult suusainstruktorite suhtes, vt [joonis 2](#);

² Euroopa Kohtu 19. jaanuari 2006. aasta otsus [kohtuasjas C-330/03](#) – vesiehitusinsener, mida täiendab Euroopa Kohtu 27. juuni 2013. aasta otsus [kohtuasjas C-575/11](#) – füsioterapeut.

- siseturu infosüsteemi kohustuslik kasutamine automaatselt tunnustatud diplomitest teatamiseks (direktiivi V lisa) ja koostöömenetlused, st Euroopa kutsekaart ja hoiatusmehhanism;
- liikmesriikide ühtsete kontaktpunktide suurem roll kutsekvalifikatsioonide tunnustamisel – neile lisatakse uus nõue, et nad esitaksid oma veebisaitidel elektrooniliselt minimaalse teabe;
- Euroopa kutsekaart – täielikult elektrooniline kvalifikatsioonide tunnustamise töövahend, mida käideldakse siseturu infosüsteemis, ning mis on kättesaadav viie kutseala jaoks (vt [joonis 4](#)).

Joonis 4. Viis kutseala, mille jaoks on võimalik saada Euroopa kutsekaart

Allikas: Euroopa Kontrollikoda muudetud kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi alusel.

14 Jacques Delors'i instituudi president Enrico Letta tutvustas 2024. aasta aprillis Euroopa Ülemkogu taotlusel koostatud aruannet: „**Much more than a market**“. Aruanne sisaldab konkreetseid ettepanekuid, mille eesmärk on aidata kaasa arutelule ühtse turu tuleviku üle. Aruandes kutsutakse üles laiendama kutsekvalifikatsioonide automaatse tunnustamise süsteemi ning vaatama läbi kutsealase reguleerimise vajadus ja ulatus. Selles kutsutakse ELi üles siseturu osana aktiivselt edendama farmaatsia kutsealade kutsekvalifikatsioonide vastastikust tunnustamist, et parandada juurdepääsu tervishoiule ja ravimitele.

Ülesanded ja kohustused

15 Siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEd peadirektoraat (DG GROW) vastutab enamiku siseturuvaldkonnaga seotud teemade eest, mille hulka kuulub ka kutsekvalifikatsioonide tunnustamine. Tema algatab ettepanekuid kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta ning tagab, et direktiivid võetakse õigeaegselt üle liikmesriikide õigusesse ja teeb järelevalvet nende kohaldamise üle. Kui liikmesriik neid nõudeid ei täida, võib komisjon võtta asjakohaseid täitemeeteid.

16 DG GROW-I on järgmised ülesanded:

- poliitikavaldkonna koordineerimine ja sellise koordinaatorite rühma juhtimine, kuhu kuulub igast liikmesriigist üks riiklik koordinaator, kes on kutsekvalifikatsioonide tunnustamise valdkonna ekspert ning vastutab kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi ühetaolise kohaldamise ja kogu asjakohase teabe kogumise eest;
- järelevalve süsteemi üle, mis põhineb nt liikmesriikide poolt reguleeritud kutsealade andmebaasi kohta esitatud tabel ning liikmesriikide kord kahe aasta jooksul esitatavatel aruannetel, mis sisaldavad peamisi statistilisi ja proportsionaalsust puudutavaid andmeid, sealhulgas selle kohta, miks nad teatavaid kutsealasid reguleerivad;
- delegeeritud õigusaktide (nt et ajakohastada kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi V lisa, milles loetletakse automaatse süsteemi kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid) ja rakendusaktide, milles selgitatakse kutsekvalifikatsioonide tunnustamise teatavaid aspekte (näiteks Euroopa kutsekaardi väljastamise menetlust) vastuvõtmine;
- iga viie aasta tagant aruandluse koostamine kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi kohaldamise kohta;
- IT-vahendite (reguleeritud kutsealade andmebaas, mis viiakse varsti üle siseturu infosüsteemi, ja veebisait „Your Europe“) pakkumine ja hooldamine, et teha teave kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta kodanikele kättesaadavaks. DG GROW tugineb sisu koostamisel liikmesriikide panusele.

17 Lisaks kutsekvalifikatsioonide tunnustamise taotluste menetlemisele on liikmesriikidel järgmised kohustused:

- määrata riiklik koordinaator, kes kuulub koordinaatorite rühma;
- esitada komisjonile kord kahe aasta jooksul aruanne (vt punkti 16 teine taane);
- esitada komisjonile reguleeritud kutsealade loetelu ja sisestada andmeid reguleeritud kutsealade andmebaasi;
- teha siseturu infosüsteemi kaudu koostööd teiste liikmesriikide ja komisjoniga;
- toetada ja teavitada kodanikke nende tunnustamismenetluse ajal.

Auditi ulatus ja käsitusviis

18 Uurisime, kui tõhusalt tagas komisjon reguleeritud kutsealadel töötavate ELi kodanike õiguse liikuda vabalt liikmesriikide vahel kutsealasel eesmärgil. Täpsemalt uurisime, kas:

- komisjon julgustas liikmesriike vähendama reguleeritud kutsealade arvu ja kas kodanikud kasutasid loodud süsteeme laialdaselt;
- liikmesriigid kasutasid kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteemi tõhusalt ja kodanike hüvanguks;
- kutsekvalifikatsioonide tunnustamise hõlbustamiseks kasutati ka tegelikult muudetud direktiivis ettenähtud uusi elemente;
- komisjon koordineeris ja jälgis tõhusalt liikmesriikide esitatud statistikat ja andmeid ning käsitles kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi ülevõtmisega seotud küsimusi liikmesriikides;
- komisjon ja liikmesriigid andsid kodanikele kergesti kättesaadavat, täielikku ja järjepidevat teavet kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta.

19 Meie audit hõlmas ajavahemikku alates 2013. aastast, mil kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi muudeti, kuni viimaste arenguteni Euroopa oskusteaasta 2023 kontekstis. Peamine auditeeritav oli komisjon, täpsemalt DG GROW. Samuti vestlesime tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi (DG EMPL) ning komisjoni Euroopa ametliku statistika peadirektoraadi Eurostatiga.

20 Vaatlesime lähemalt nelja kutseala: üldõde, keskkooliõpetaja, puusepp/tisler ja ehitusinsener. [Euroopa Tööjõuameti aruannetes](#) on kindlaks tehtud, et nendel kutsealadel esineb ELis (kõige rohkem) tööjõupuudust. Lisaks kuuluvad need 25 kõige suurema liikuvusega kutseala hulka (vt [joonis 1](#)) ja hõlmavad kõiki kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteeme (vt [joonis 3](#)) koos erimeetmetega, nagu Euroopa kutsekaart ja osaline juurdepääs (vt punkt [13](#)). Võtsime arvesse ka selle valdkonna viimaseid arenguid, näiteks reguleeritud kutsealade andmebaasi integreerimist siseturu infosüsteemi.

21 Külastasime auditi raames nelja liikmesriiki (Austria, Belgia, Luksemburg ja Tšehhi), kus kohtusime 21 riikliku või piirkondliku asutuse esindajatega, kes vastutavad nelja valimisse kaasatud kutseala eest (vt *I lisa*), ja kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi kohaldamise eest vastutavate riiklike koordinaatoritega. Liikmesriikide valik põhines peamiselt kutsekvalifikatsioonide tunnustamise otsuste ja (ajutiselt teenuste osutamise kavatsuse) deklaratsioonide arvul, aga ka geograafilisel tasakaalul. Nendes neljas liikmesriigis tegime veebisaitide läbijalutamisteste, et kontrollida kodanikele kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta antud teabe usaldusväärsust, kättesaadavust ja täielikkust.

22 Lisaks korraldasime küsitluse, mis hõlmas 27 liikmesriigi 3100 asutust, mille komisjon oli registreerinud pädevate asutustena siseturu infosüsteemi kutsekvalifikatsioonide moodulis. Vastas ligi 850 ametiasutust (27%). Vastamise määr on liikmesriikide kaupa esitatud *II lisas*. Meie küsitluse tulemused avaldatakse avatud andmetena, mis on internetis kättesaadavad ja avaldatud anonüümselt.

23 Lisaks küsitlesime Euroopa Tööjõuameti (ELA) ja Euroopa Kutseõppe Arenduskeskuse (Cedefop), Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK), Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) ja Euroopa Ombudsmani (*III lisa*) esindajaid.

24 Me ei käsitlenud

- kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetlusi kodanikele, kes on omandanud kvalifikatsiooni väljaspool ELi, ega
- akadeemiliste kvalifikatsioonide tunnustamise süsteemi.

25 Käesoleva eriaruande eesmärk on teha kindlaks, kas direktiivi on kodanike hüvanguks tulemuslikult kohaldatud, ning aidata kaasa selle poliitikavaldkonna analüüsile, eelkõige [Euroopa oskusteaasta 2023](#) kontekstis.

Tähelepanekud

Reguleeritud kutsealade arv ELis on endiselt suur, ent ELi kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteeme kasutatakse vähe

26 Liikmesriigid võivad koostada teatavatele kutsealadele juurdepääsueeskirjad. Kuigi eeskirjade olemasolu ei takista kodanikel suunduda töötama teise liikmesriiki, võib kutsekvalifikatsiooni tunnustamise vajadus olla takistuseks, kui kodanikud soovivad teises liikmesriigis tegutseda oma kutsealal. Kui nende kutsekvalifikatsiooni ei tunnustata, võib neil tekkida vajadus otsida mõni teine töö, mis ei vasta nende kvalifikatsioonile, ning nad võivad ka vähem teenida.

27 Aastatel 2012–2014 tegi Euroopa Ülemkogu kindlaks, et kutsealade reguleerimine takistab siseturu toimimist, ning **palus** liikmesriikidel vähendada reguleeritud kutsealade arvu ja kõrvaldada tarbetud või ebaproportsionaalsed tõkked reguleeritud kutsealadel tegutsemisele. 2012. aastal **kutsus Euroopa Parlament komisjoni üles** tegema kindlaks valdkonnad, kus liikmesriigid tõkestavad ebaproportsionaalselt juurdepääsu reguleeritud kutsealadele.

Komisjoni meetmed, mille eesmärk on julgustada liikmesriike vähendama reguleeritud kutsealade arvu, ei anna tulemusi

28 Tunnistades, et reguleerimise tase liikmesriikides võib olla iga kutseala puhul erinev, eeldasime, et komisjoni tegevus julgustas liikmesriike vähendama reguleeritud kutsealade arvu ning et kodanikud kasutasid oma kutsekvalifikatsioonide tunnustamiseks kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteeme.

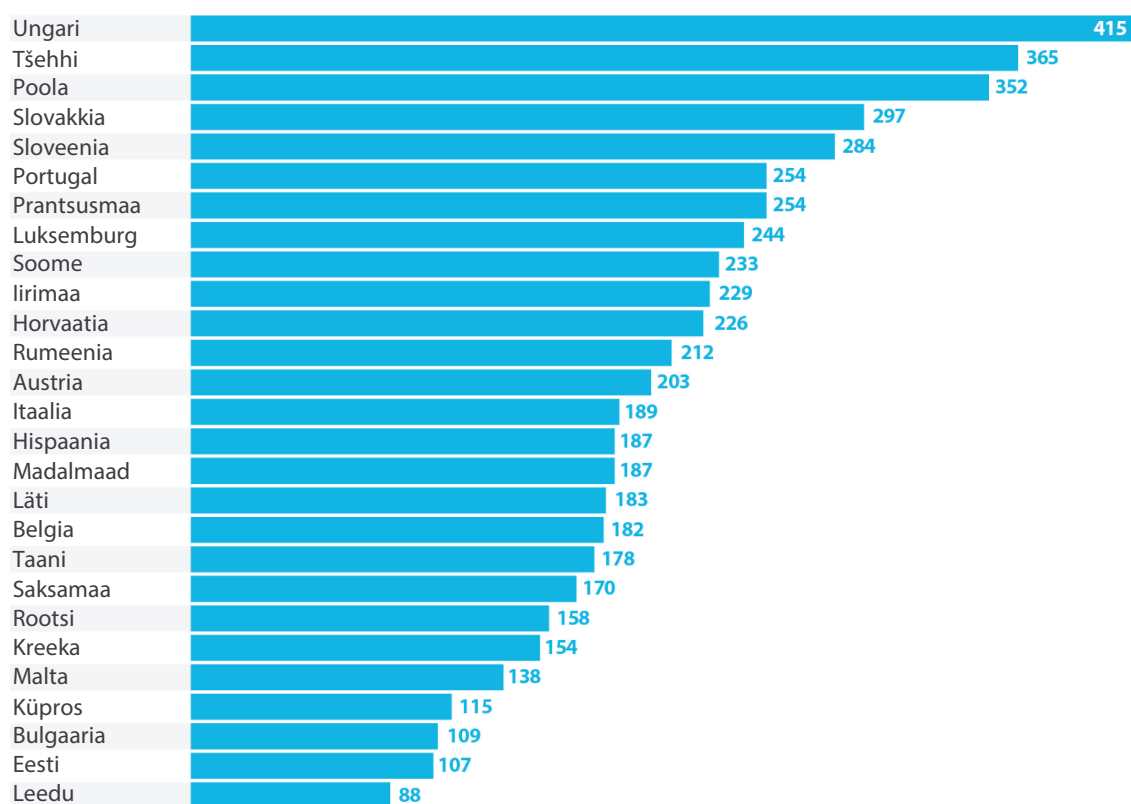
29 Komisjon viis alates 2014. aastast läbi nn vastastikuse hindamise, et julgustada liikmesriike nõuetekohaselt hindama kutsealade reguleerimise põhjuseid. Eesmärk oli, et liikmesriigid hindaksid oma kutsealade reguleerimist ja vähendaksid seega reguleeritud kutsealade arvu. Liikmesriigid pidid esitama komisjonile riiklikud tegevuskavad 2016. aastaks.

30 Selle põhjal ja osana Euroopa poolaasta protsessist esitas komisjon 2017., 2018. ja 2019. aastal kuus riigipõhist soovitusi reguleeritud kutsealade kohta kahele liikmesriigile – Austriale ja Luksemburgile.

31 Vaatamata nendele jõupingutustele, leidsime, et olukord halvenes. Reguleeritud kutsealade kohta liikmesriikides kogutud koondandmed näitavad, et nende koguarv suurenes ligikaudu 5400-lt 2016. aastal ligikaudu 5700-le 2023. aastal (keskmiselt liikmesriigi kohta 212 reguleeritud kutseala).

32 Nende andmete kohaselt oli reguleeritud kutsealade arv ELi tööturul 2023. aastal liikmesriigiti endiselt väga erinev. Näiteks reguleerib Ungari peaaegu viis korda rohkem kutsealasi kui Leedu (vastavalt 415 ja 88 kutseala), vt [joonis 5](#).

Joonis 5. Reguleeritud kutsealade arv liikmesriikide kaupa (2023)

Allikas: Euroopa Kontrollikoda reguleeritud kutsealade andmebaasi alusel.

33 Hoolimata (regulatiivseid) piiranguid mõõtvate näitajate koostamiseks võetud meetmetest, ei hinnanud komisjon selle meetme tulemusi seoses nende kutsealade arvuga, mida enam ei reguleerita. Ainus võimalik tõendusmaterjal oli reguleeritud kutsealade koguarvu võrdlus, mis põhines i) Euroopa Komisjoni poolt 2016. aastal rahastatud [uuringul](#), ii) Euroopa Parlamendi 2019. aasta [uuringul](#) ja iii) reguleeritud kutsealade andmebaasis 2023. aasta detsembris loetletud reguleeritud kutsealade koguarvul.

34 2018. aastal võeti kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi täiendamiseks vastu **proportsionaalsuse direktiiv**. Sellega kohustati liikmesriike hindama enne uute reguleeritud kutsealade kohta ettepanekute tegemist või olemasolevate nõuete muutmist nende proportsionaalsust. Kõik neli külastatud liikmesriiki olid teinud proportsionaalsuse kontrolli. Hindamist ei vaadanud läbi aga mõni väline asutus, välja arvatud Luksemburgis, vt **1. selgitus**.

1. selgitus

Hea tava Luksemburgis: riiginõukogu ülesannete hulka kuulub ka õigusaktide proportsionaalsuse hindamine

Riiginõukogu on põhiseaduslik institutsioon, mis ei kuulu Luksemburgi valitsuse koosseisu. Ta esitab aruandeid või arvamusi kõigi valitsuse ja parlamendi eelnõude ja määruste eelnõude kohta. Pärast seda, kui Luksemburgis kehtestati õigusaktide kohustuslik proportsionaalsuse kontroll, on riiginõukogu taotlenud, et kontrollitaks ka neile hindamiseks esitatud seaduseelnõude proportsionaalsust.

2022. ja 2023. aastal blokeeris riiginõukogu mitterahuldava proportsionaalsuse kontrolli tõttu kaks uut suurhertsogi määrust, mis käsitlesid juurdepääsu tervishoiuvaldkonna kutsealadele.

35 Selline sõltumatu kolmanda isiku poolne kontroll ei ole ei proportsionaalsuse direktiivist ega kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivist tulenev nõue. Peame seda siiski kasulikuks, kuna see aitab vältida ülemäärast reguleerimist liikmesriikides.

ELi kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteemi kasutatakse hinnanguliselt ainult ligikaudu 6%-l ELi liikuvuse juhtudest

36 Meie teabevahetus Eurostati, Euroopa Kutseõppe Arenduskeskuse ning DG GROW-ga näitas, et puudub konkreetne statistika selle kohta, milline osa ELi riikide vahel liikunud kodanikest kasutas kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteeme. Saime andmeid i) rände kohta vanuserühmade ja kodakondsuse kaupa, ehk teise liikmesriiki liikunud ELi kodanike kohta vanuses 20–64 aastat, ning ii) pädevate asutuste poolt teatatud kutsekvalifikatsioonide tunnustamise otsuste koguarvu kohta, nagu on nõutud reguleeritud kutsealade andmebaasis. Neid andmeid kasutades arvutasime ajavahemiku 2017–2019 kohta, et kutsekvalifikatsioonide tunnustamise otsused mõjutasid ligikaudu 6% ELi kodanikest vanuses 20–64 aastat, kes liikusid teise liikmesriiki (st ca 141 000 deklareeritud otsust võrreldes 2 256 000 teise riiki liikunud ELi kodanikuga). Meie hinnang põhineb kättesaadavatel andmetel ja nende olemuslikel piirangutel, nt tööealised inimesed, sealhulgas potentsiaalselt üliõpilased, ennetähtaegselt pensionile jäänud inimesed või tööturul mitteaktiivsed isikud.

37 Praegu puuduvad komisjonil andmed, mis võimaldaksid hinnata, kui palju kutsekvalifikatsiooni omavaid ELi kodanikke on liikunud vastuvõtvasse riiki, kuid ei tegutse seal oma kutsealal, sest nende kvalifikatsiooni ei tunnustatud. Samuti puudub teave (nt küsitluse vormis), mis näitaks, kui palju kodanikke on otsustanud mitte liikuda, kuna neil on raskusi oma kvalifikatsioonide tunnustamisega. Need lüngad andmetes takistavad märkimisväärselt põhjaliku hindamise tegemist selle kohta, kui tõhusalt tagab EL reguleeritud kutsealadel töötavate kodanike õiguse vabalt ametialastel põhjustel liikmesriikide vahel liikuda või asutada seal oma ettevõtte.

Kutsekvalifikatsioonide direktiivi kohaldamisel on endiselt puudusi

Elektrooniliste menetluste puudumine

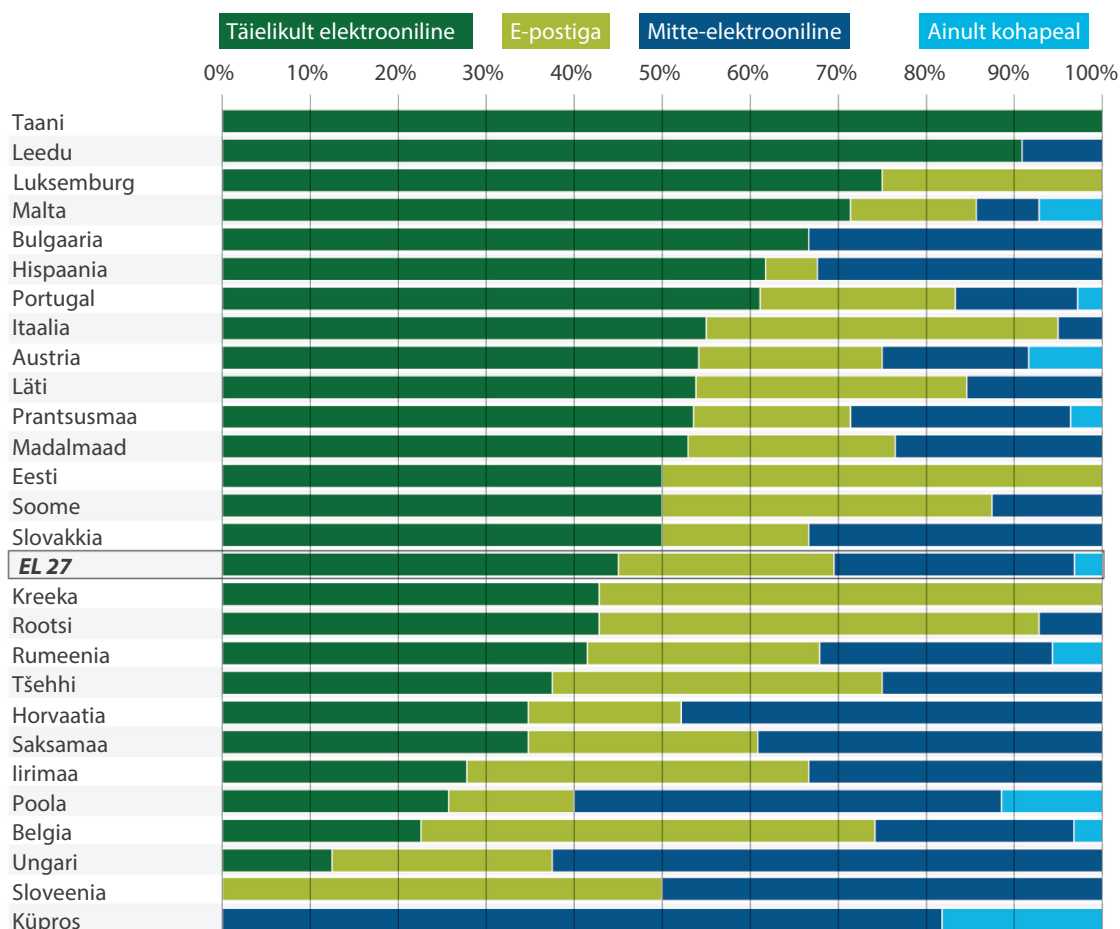
38 Direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et kodanikel, kes soovivad oma kutsekvalifikatsiooni tunnustamist välismaal, on juurdepääs veebipõhisele menetlusele. Ühtse digivärava määrusega tugevdatakse ja selgitatakse liikmesriikide kohustust tagada kutsekvalifikatsioonide tunnustamise elektrooniliste menetluste kättesaadavus. Liikmesriikide tähtaeg ühtse digivärava määruse kohaldamiseks oli 31. detsember 2023. Meie kohapealsete auditikülastuste ajal 2023. aasta juunist 2023. aasta oktoobrini ei olnud enamik külastatud liikmesriike seda nõuet veel täitnud. Ühtse digivärava määruse rakendamise eest vastutavad liikmesriigid.

39 Teenuste direktiivi rakendamise käsiraamatus³ on esitatud elektroonilise menetluse määratlus: see peaks võimaldama läbida kõik etapid struktureeritult, kasutades ühte teenusekanalit. Menetlus, mille kohaselt peavad kodanikud esitama füüsilise dokumendi (mis kohustab kasutajat alla laadima vormi, mis tuleb seejärel printida, täita käsitsi, skaneerida, üles laadida ja lisada e-kirjale, et esitada see pädevatele asutustele), ei vasta direktiivis sätestatud standardile ega seega ka nõudele, et see peab olema täielikult elektrooniline.

³ Direktiiv 2006/123/EÜ.

40 Oma küsitluses uurisime erinevaid viise, kuidas kodanikud saaksid kutsequalifikatsioonide tunnustamise taotlusi esitada (vt *joonis 6*). Saadud vastused näitasid, et enamik pädevaid asutusi enamikus liikmesriikides ei oma ikka veel täielikult elektroonilisi menetlusi. Ainult Taani ja Eesti pädevad asutused teatasid, et nad võimaldavad kõigi reguleeritud kutsealade puhul kasutada täielikult veebipõhiseid menetlusi või e-posti ilma täiendavaid füüsilisi dokumente nõudmata. Vastamismäär oli aga suhteliselt madal (vastavalt 13% ja 33%, vt *lisa*). Seevastu Küpros (kus vastas 36% pädevatest asutustest) nõuab kutsequalifikatsioonide tunnustamiseks alati füüsilisi dokumente ja mõnikord isegi füüsilist kohaletulekut.

Joonis 6. Vastajate vastused elektrooniliste menetluste osakaalu kohta liikmesriikides (september 2023)

Märkus: tumeroheline näitab vastavust kutsequalifikatsioonide tunnustamise direktiivile ja ühtse digivärava määrusele. Heleroheline näitab vastavust ainult kutsequalifikatsioonide tunnustamise direktiivile. Tumesinine ja helesinine näitavad mittevastavust kutsequalifikatsioonide tunnustamise direktiivile ja ühtse digivärava määrusele.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda küsitluse küsimuste 7 ja 7.1 põhjal.

41 Külastatud liikmesriikide tavad erinesid märkimisväärselt. **2. selgituses** on esitatud näiteid, sealhulgas selliseid, mille puhul leidsime, et Tšehhi ja Luksemburg ei täida direktiivi nõudeid.

2. selgitus

Elektrooniliste kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetluste kättesaadavus valitud kutsealadel: puusepp, ehitusinsener ja keskkooliõpetaja

Liikmesriik	Vastavad nõuetele?	Kirjeldus
Austria	jah	On loodud spetsiaalsed veebiplatvormid või aktsepteeritakse standardseid e-kirju (paberdokumente ei nõuta).
Belgia	jah	On loodud spetsiaalsed veebiplatvormid või aktsepteeritakse standardseid e-kirju (paberdokumente ei nõuta).
Tšehhi	ei	Aktsepteeritakse Data Box platvormi ja sertifitseeritud elektroonilisi allkirju, kuid nende puhul lisanduvad täiendavad haldusmenetlused (nt muud kui Tšehhi kodanikud peavad saatkonda minema või peab e-allkirja jaoks paber kandjal dokumente täitma).
Luksemburg	ei	Kõik ametiasutused kasutasid veebiplatvorme või e-posti ning üks asutus nõudis puudevate dokumentide esitamist posti teel. Ajutise liikuvuse puhul nõudis üks asutus e-allkirja, nagu Tšehhis.

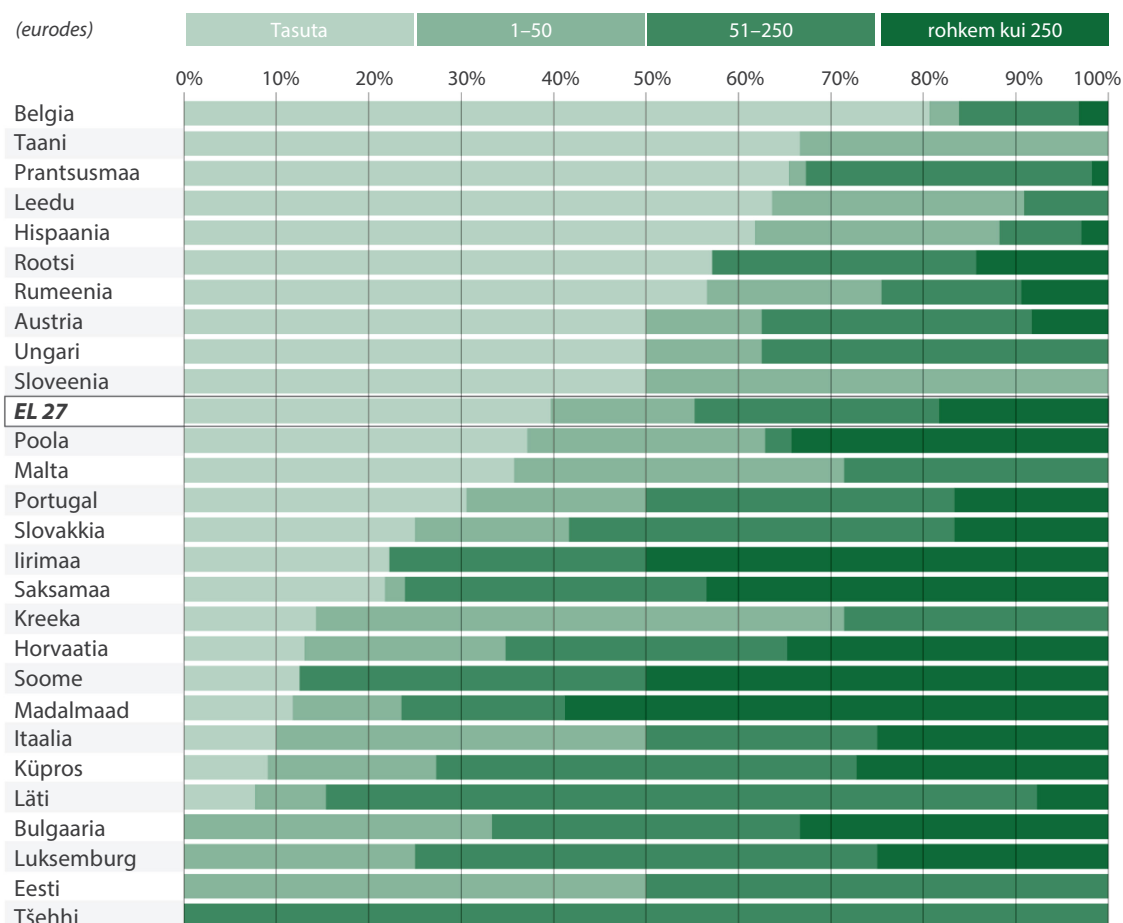
Märkus: meie analüüsist on välja jäetud üldõed, sest nad saavad alati kasutada Euroopa kutsekaarti, mis on täielikult elektrooniline.

Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise tasud on liikmesriigiti väga erinevad ja neil puudub põhjendus

42 Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni ning Euroopa Parlamendi poliitikaosakonna uuringutes on kindlaks tehtud, et kutsekvalifikatsioonide tunnustamise eest kodanikelt võetavad tasud on üks kvalifitseeritud töötajate vaba liikumise takistusi. Koordinaatorite rühma poolt heaks kiidetud [käitumisjuhendis](#), mis käsitleb kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetlusi, täpsustatakse, et kutsekvalifikatsioonide tunnustamise tasud tuleks kodanikele läbipaistvalt teatavaks teha ning need ei tohiks ületada pädeva asutuse kantud kulusid.

43 Meie küsitlus võimaldas meil kodanikelt kutsekvalifikatsioonide tunnustamise eest küsitavaid tasusid võrrelda (vt [joonis 7](#)).

Joonis 7. Keskmine taotluse eest küsitav tasu

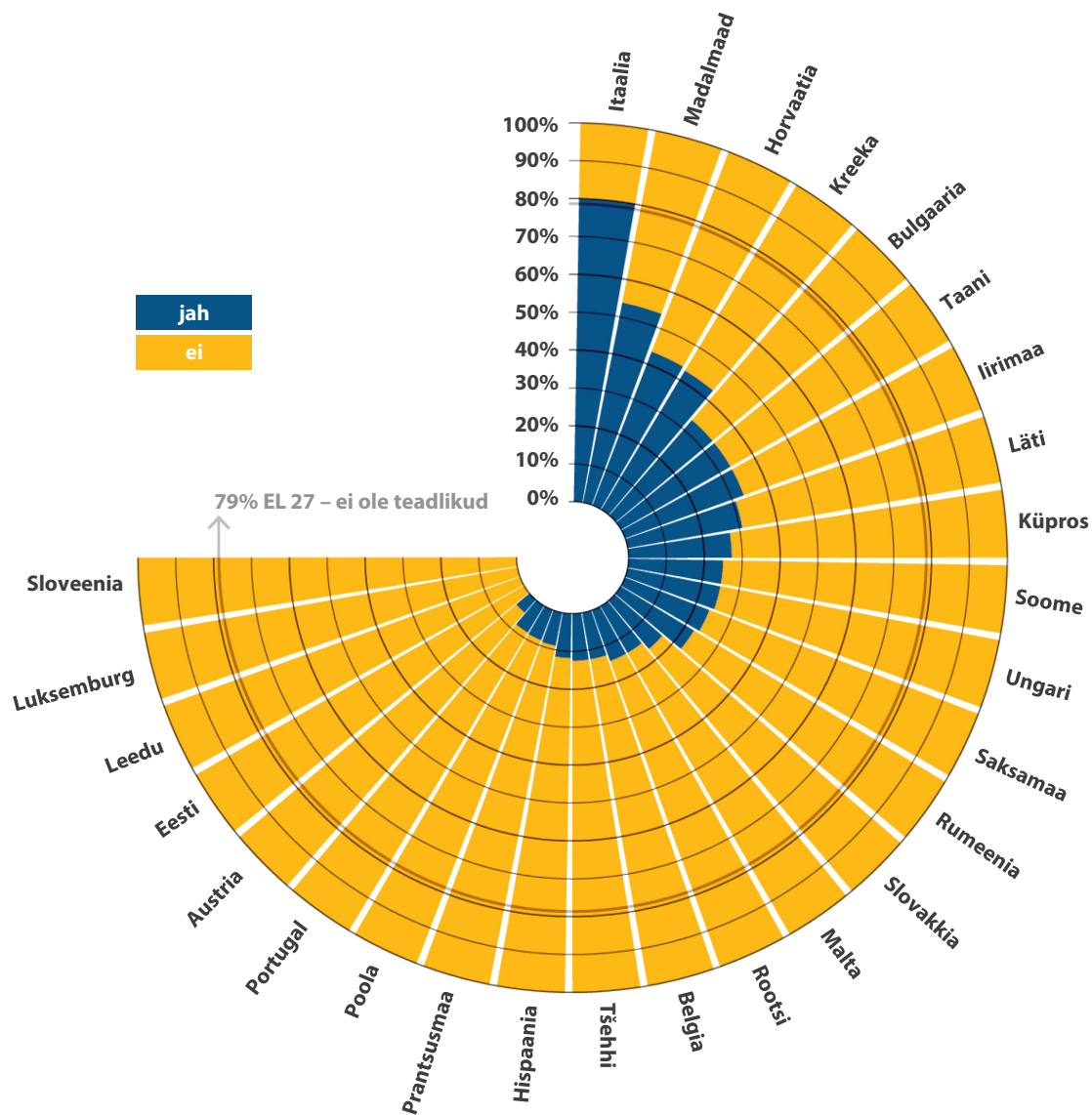

Allikas: Euroopa Kontrollikoda küsitluse küsimuse 5 põhjal.

44 Vastuste põhjal täheldasime, et liikmesriikide ja pädevate asutuste tasud olid märkimisväärselt erinevad (0 eurost teatavate kutsealade puhul kuni 17 500 euroni pilootide puhul ühes liikmesriigis). Belgias on enamik kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetlusi tasuta (81% juhtudest). Saime selle kohta kinnitust oma auditikülastuse ajal Belgiasse, kus kaheksast pädevast asutusest seitse, kellega me kohtusime, ei nõudnud kutsekvalifikatsioonide tunnustamise taotluse eest tasu.

45 Suur osa meie küsitluses osalenud pädevatest asutustest (ligikaudu 80%) ei suutnud selgitada, millel taotlejatelt nõutavad tasud põhinevad (vt *joonis 8*). Neist, kes ütlesid, et nad olid teadlikud ligikaudsetest halduskuludest, ütles 12% vastajatest, et nõutud tasu oli kantud kuludest suurem.

Joonis 8. Pädevad asutused, kes on teatanud, et on teadlikud oma tegelikest halduskuludest, mida tekitavad kutsekvalifikatsioonide tunnustamise taotlused

Allikas: Euroopa Kontrollikoda küsitluse küsimuse 6 põhjal.

46 Ametiasutused, kellega me kohtusime kõigis neljas külastatud liikmesriigis, andsid meile teavet taotluste eest võetavate tasude kohta, kuid jäi ebaselgeks, mille alusel tasud arvatati. Ükski ametiasutus ei suutnud nimetada tegelikke kulusid, mis neil tekkisid seoses kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetluse läbiviimisega.

Mõnikord nõutakse ettenähtust rohkem dokumente

47 Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivis on loetletud dokumendid, mida pädevatel asutustel on lubatud kodanikelt kutsekvalifikatsioonide tunnustamise ajal nõuda nii püsiva tegevuskoha kui ka ajutise liikuvuse puhul, kui kohaldatakse kontrolle. Liiga paljude dokumentide nõudmine tekitab taotlejatele täiendavat halduskoormust. Auditi käigus uurisime neljas külalastatud liikmesriigis nii seda, mida küsiti taotlusmenetluse käigus iga riigi veebisaidil, kui ka seda, kas see oli direktiiviga kooskõlas.

48 Neljast liikmesriigist kolmes (Austria, Tšehhi ja Luksemburg) täheldasime käitumisjuhendi mittejärgimist seoses dokumentidega, mida ametiasutused võivad nõuda. Belgia juhtumit võib pidada direktiiviga vastuolus olevaks (vt [joonis 9](#)).

Joonis 9. Näited dokumentidele esitatavatest nõuetest, mis lähevad kaugemale direktiivis ja/või käitumisjuhendis sätestatud nõuetest

Allikas: Euroopa Kontrollikoda liikmesriikide veebisaitidel tehtud kohapealsete auditikülastuste ja kontrollide põhjal.

Korvamismeetmed on endiselt ebaproportsionaalsed

49 Korvamismeetmed võivad tähendada kas kohanemisaja läbimist või sobivustesti sooritamist (vt punkt 07). Üldpõhimõttena peaks kodanikel olema lubatud valida kohanemisaja ja sobivustesti vahel. Direktiiv võimaldab siiski erandeid, näiteks nõuet omada teadmisi riigisisest õigusest, mis peab olema kutsetegevuse oluline ja pidev aspekt ning vajalik nõustamiseks või abistamiseks (nt juristid).

50 Meie analüüs reguleeritud kutsealade andmebaasi kohta aastatel 2017–2021 näitas, et ligikaudu 35 000 liikmesriikide ametiasutuste tehtud otsust sisaldasid korvamismeetmeid. See moodustab 17% kõigist otsustest.

51 Meie küsitlusele vastates teatas ligikaudu 250 pädevat asutust (30%), et nad on palunud taotlejatel võtta korvamismeetmeid. Neist enam kui 50% (130) märkis, et nad ei andnud taotlejale võimalust valida kohanemisaja ja sobivustesti vahel. Enam kui 70% korvamismeetmeid kehtestanud ametiasutustest väitis, et kutsealal tegutsemiseks nõuti teadmisi liikmesriigi õigusest. Küsitluse vastused näitavad ka, et seda nõuet kohaldati laialdaselt, nt massööride, turvatöötajate ja sukeldujate suhtes.

52 Analüüsisime ka seda, kas meie külastatud liikmesriikides kohaldati vaadeldud kutsealade puhul korvamismeetmeid õigesti. Leidsime auditi raames külastatud neljas liikmesriigis erinevaid tavasid. Vt [3. selgitus](#).

3. selgitus

Korvamismeetmete kasutamise näited

Puusepa/tisleri kutseala Tšehhis ja Belgias

Tšehhi ja Belgia (Valloonia ja pealinna Brüsseli piirkond) ei nõua puuseppade/tislerite puhul korvamismeetmeid. See tava aitab taotlejaid, sest kutsekvalifikatsioonide tunnustamine on sujuvam. Meiega kohtunud ametiasutused kohaldasid kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi sätteid taotlejatele kõige soodsamal viisil.

Ehitusinseneri kutseala Austrias ja Tšehhis

Austria ja Tšehhi on süstemaatiliselt rakendanud korvamismeetmed välisriigi kvalifikatsiooniga kodanike suhtes, kes soovivad tegutseda nende territooriumil ehitusinsenerina.

See on vastuolus kutsekvalifikatsioonide tunnustamise sättega, mille kohaselt tuleks korvamismeetmeid käsitlevad otsused teha igal üksikjuhul eraldi ja rakendada neid meetmeid üksnes juhul, kui päritolu- ja vastuvõtivate liikmesriikide koolituses esineb *olulisi erinevusi*, vt punkt [07](#).

Ajutise liikuvuse eelkontrollide erinev kohaldamine liikmesriikides

53 Eelkontroll on lubatud (valdkondlike) kutsealade puhul, millel on mõju rahvatervisele või ohutusele, mille suhtes ei kohaldata automaatset kutsequalifikatsioonide tunnustamise süsteemi ja kus kutsequalifikatsioonide puudumisest tulenev risk oleks nii suur, et vajalik on eelnev kontroll (proportsionaalsuse põhimõte). Direktiivis ei ole selgelt määratletud, milliseid kutsealasid see mõiste hõlmab.

54 Hindasime, kas pädevad asutused kehtestasid ajutise liikuvuse korral kutsequalifikatsiooni kohustuslikud eelnevad kontrollid (vt punkt **08**). Komisjon leidis, et eelnevad kontrollid on ühtsel turul oluline takistus, vt **4. selgitus**.

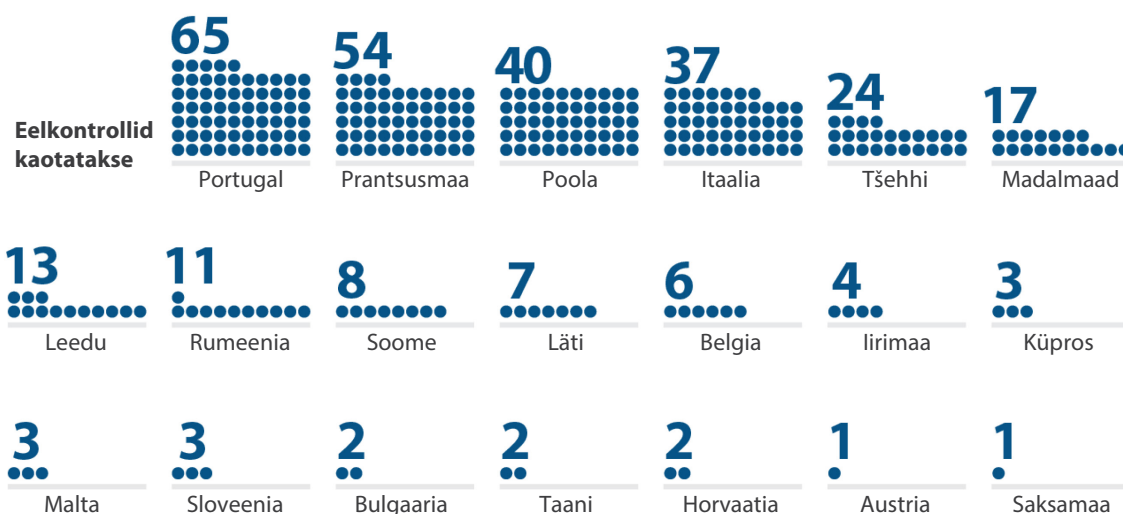
4. selgitus

Komisjon tegi kindlaks, et eelnevad kontrollid on ühtsel turul üks oluline takistus

2020. aastal moodustas komisjon [ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühma \(SMET\)](#), et kõrvaldada tõkked ühtsel turul. Eelnevaid kontrolle peeti töötajate liikuvust pärssivateks olulisteks takistusteks, kuna need võivad pikendada kutsequalifikatsioonide tunnustamise menetlust, kui ametiasutused nõuavad kodanikelt täiendavaid dokumente. Sellest tulenevalt on komisjon palunud liikmesriikidel oma eelkontrollide nõuded läbi vaadata.

55 Vastavalt [SMETi 2022.–2023. aasta aruandele](#) tegid liikmesriigid eelnevaid kontrolle rohkem kui 800 kutseala puhul. 20 liikmesriiki võtsid kohustuse eelnevad kontrollid kaotada. Kõige rohkem sellealaseid kohustusi võtsid Portugal, Prantsusmaa ja Poola. Üldiselt võtsid liikmesriigid kohustuse kaotada 2023. aasta juuliks ligi 300 eelnevat kontrolli (vt [joonis 10](#)). Kolm peamist kutseala, mille puhul eelnevate kontrollide kaotamist taotleti, olid õendustegevus, spordiinstruktorid ning ehitustegevus, sealhulgas inseneriametid.

Joonis 10. (Vabatahtlikult) kaotatud (või veel kaotatavate) eelnevate kontrollide arv liikmesriikide kaupa

Allikas: Euroopa Kontrollikoda Euroopa Komisjoni andmete põhjal (veebruar 2024).

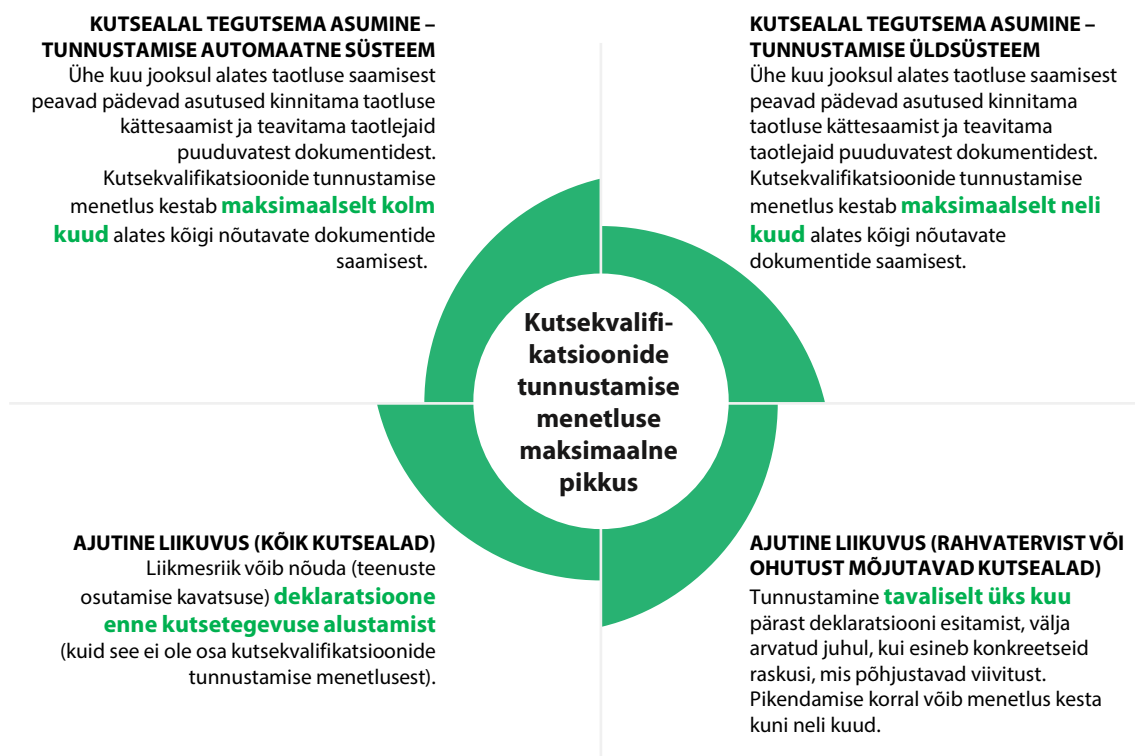
56 Reguleeritud kutsealade andmebaasi ajakohastamise tähtaeg muudatuste kajastamiseks oli juuli 2023. 2024. aasta veebruariks ei olnud aga andmebaasis veel ajakohastatud peaaegu 100 kutseala, (peamiselt Portugalis, Tšehhis ja Poolas).

57 Külastatud liikmesriikides ei teinud Austria, Belgia ja Luksemburg ajavahemikul 2017–2021 ajutise liikuvuse eelnevaid kontrolle ühelgi meie valimisse kuulunud kutsealal. Tšehhi ehitusinseneride valdkonna pädevad asutused kontrollisid siiski süstemaatiliselt neid kvalifikatsioone ajutise liikuvuse korral. Ametiasutused väitsid, et sellel kutsealal on mõju rahvatervisele ja ohutusele. Kehtiva direktiivi kohaselt on selline eelnev kontroll võimalik üksnes juhul, kui kontrolli eesmärk on vältida teenuse saaja tervise või ohutuse tõsist kahjustamist teenuseosutaja kutsekvalifikatsiooni puudumise tõttu. Seda arvesse võttes peame neid süstemaatilisi kontrolle ebaoproportsionaalseks.

Liikmesriigid ei jälgi tunnustamismenetluse kestust

58 Eeskirjad kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetluse maksimaalse kestuse kohta on sätestatud direktiivis. *Joonisel 11* on esitatud direktiivis sisalduvate eri tähtaegade kokkuvõte.

Joonis 11. Kutsealal tegutsema asumise ja ajutise liikuvuse puhul kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetluste maksimaalne pikkus

Allikas: Euroopa Kontrollikoda kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi alusel.

59 Palusime oma küsitluses pädevatel asutustel hinnata püsiva tegevuskoha puhul nii automaatsete kui ka üldsüsteemide puhul kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetluse keskmist kestust alates hetkest, mil ametiasutustele olid esitatud kõik nõutavad dokumendid.

60 Automaatset süsteemi käsitlevale küsitlusele antud vastustest märkisid pooled Hispaania ning mõned Prantsusmaa ja Saksamaa vastajad, et kutsekvalifikatsioonide tunnustamise otsuse tegemise menetlus kestis neli kuud või kauem alates hetkest, mil kõik nõutavad dokumendid olid esitatud, kuigi direktiivis on lubatud maksimaalselt kolm kuud. Need mittevastavuse juhtumid moodustavad 3% kõigist automaatse süsteemi kohta saadud vastustest (vt *joonis 12*).

Joonis 12. Automaatne süsteem – nõuetele vastavate ja mittevastavate kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetluste hinnanguline keskmine pikkus, nagu liikmesriigid on ise teatanud

Allikas: Euroopa Kontrollikoda küsitluse küsimuste 12.2–12.4 vastuste põhjal.

61 Samuti palusime pädevatel asutustel hinnata kutsekvalifikatsioonide tunnustamise üldsüsteemi menetluse kestust alates hetkest, mil kõik nõutavad dokumendid olid esitatud (vt *joonis 13*).

Joonis 13. Üldsüsteem – oma kestuselt nõuetele vastavate ja mittevastavate kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetluste hinnanguline keskmine osakaal (liikmesriikide edastatud teabe alusel)

Allikas: Euroopa Kontrollikoda küsitluse küsimuse 12.1 põhjal.

62 Üldsüsteemi käsitlevale küsitlusele antud vastustest nähtub, et 40% Läti, oluline osa Prantsusmaa ja Hispaania ning väike osa Saksamaa, Horvaatia, Austria ja Belgia vastajatest märkis, et kutsequalifikatsiooni tunnustamise otsuse tegemise menetlus (alates kõigi nõutavate dokumentide esitamisest) oli pikem kui direktiivis sätestatud neli kuud. Kõik teatatud mittevastavuse juhtumid moodustavad 4% kõigist üldsüsteemi kaudu antud vastustest. Eelkõige:

- mitmel Läti, Prantsusmaa, Saksamaa ja Horvaatia ametiasutusel kulus menetluse lõpuleviimiseks keskmiselt 5–6 kuud;
- ühel Belgia ametiasutusel kulus keskmiselt 9 kuud ning
- kolmel Hispaania ja ühel Prantsusmaa ametiasutusel kulus selleks kuus kuud kuni aasta.

63 Nelja valitud liikmesriiki tehtud auditikülastuste käigus küsitlesime 21 pädevat asutust, kes vastutavad nelja valimisse kaasatud kutseala eest (vt [lisa](#)). Kui küsisime neilt tööendeid menetluse kestuse kohta kutsealade kaupa, kinnitasid 18 ametiasutust, et nad seda ei jälgi. Leidsime, et kaks Belgia Flandria piirkonna pädevat asutust olid hiljuti alustanud selliste andmete säilitamist, ent see ei olnud piisavalt pikk aeg, et me oleksime saanud nende statistikat arvesse võtta. Austria föderaalne töö- ja majandusministeerium sai ehitusinseneride puhul teavet menetluse kestuse kohta üksnes käsitsi. See statistika koostati aga ainult meie auditi jaoks.

64 Meie audit näitas ka direktiiviga vastuolus olevat tava, mis suurendab riski, et kutsequalifikatsioonide tunnustamise menetlus muutub ebaproportsionaalselt pikaks (vt [5. selgitus](#)).

5. selgitus

Luksemburgis ei järgita tervise ja ohutusega seotud kutsealadel toimuva ajutise liikuvuse puhul kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetluse kestust

Reeglina võivad vastuvõtavad liikmesriigid nõuda, et kodanikud teataksid oma kavatsusest tegutseda oma kutsealal selles riigis enne tegevuse alustamist. Seejärel võib pädev asutus otsustada kontrollida kodaniku kvalifikatsiooni, kui tegevus mõjutab rahvatervist või -ohutust, ehk teha selle suhtes eelkontrolli. See menetlus peaks toimuma kiiresti, tavaliselt ühe kuu jooksul. Portaali guichet.lu (Luksemburgi ühtne kontaktpunkt) testimine näitas siiski, et Luksemburgi ametiasutused kohaldavad vastupidiseid eeskirju. Kõigepealt nõutakse, et kodanikud hangiksid n-ö standardse kutsekvalifikatsioonide tunnustamise otsuse sama tähtaja jooksul nagu kutsealal tegutsema asumise puhul (see protsess võib kesta kuni neli kuud). Alles pärast seda on taotlejal lubatud saata ajutise liikuvuse deklaratsioon.

Muudetud direktiivis sisalduvaid kutsekvalifikatsioonide tunnustamise hõlbustamiseks mõeldud elemente ei kasutata laialdaselt

Euroopa kutsekaardi kasutamine andis erinevaid tulemusi

65 Euroopa kutsekaardi taotlemine ja väljastamine toimub täielikult elektroonilise süsteemi kaudu. Kaart võeti kasutusele 2016. aastal ning seda väljastatakse praegu viie kutseala kohta (vt [joonis 4](#)). Üldõie kutsealab jaoks, mis on üks meie valimisse kuulunud kutsealadest, saab taotleda Euroopa kutsekaarti. Üks selle eeliseid on menetluse läbipaistvus: kaardi saamise menetluse pikkust ja väljastatud kaartide arvu jälgitakse automaatselt siseturu infosüsteemis. Komisjon reklaamis Euroopa kutsekaardi kasutamist [sotsiaalmeedias](#) (vt [joonis 14](#)).

Joonis 14. Komisjoni poolt sotsiaalmeedias reklaamitud Euroopa kutsekaart

Allikas: Euroopa Liit, YouTube (https://www.youtube.com/watch?v=N3if_6ZHsMM). DG GROW. Video kuvamiseks klõpsake pildil.

66 Hindasime, kas aastatel 2017–2021 kasutasid Euroopa kutsekaarti ELi kodanikud, kes soovisid tegutseda ühel viiest kaardiga hõlmatud kutsealast. Võrdlesime väljastatud kaartide arvu pädevate asutuste poolt reguleeritud kutsealade andmebaasis deklareeritud otsuste koguarvuga, nagu on näidatud *joonisel 20*.

67 Leidsime, et Euroopa kutsekaarti kasutatakse kõige rohkem kahel kutsealal, nimelt mägiigiidide ja kinnisvaramaaklerite puhul. Samal ajal ei kasutata seda laialdaselt automaatse süsteemiga hõlmatud kutsealadel, eriti üldõdede puhul, kus ainult 5% otsustest puudutasid Euroopa kutsekaarte. Seda tähelepanekut kinnitavad meie auditileiud Tšehhis, kus aastatel 2017–2021 oli õdede kohta tehtud peaaegu 500 otsusest vaid kaks sellist otsust.

68 Selle põhjuseks võib olla üks Euroopa kutsekaardi peamisi puudusi – selle maksumus. Euroopa kutsekaardi väljastamiseks on päritolu- ja vastuvõtvatel liikmesriikidel õigus nõuda tasu ning menetluse kulud võivad olla kodanike jaoks täiendavaks tööjõu liikuvuse alaseks takistuseks. Komisjoni videos kasutatud näites nõutakse üldõdedelt, kes on omandanud kvalifikatsiooni Portugalis ja soovivad tegutseda Austrias, mõlemas liikmesriigis Euroopa kutsekaardi eest tasu. Selle asemel, et maksta Austrias 180–250 eurot standardse tunnustamismenetluse eest, maksaksid Portugalist Austriasse liikuvad õed Euroopa kutsekaardi alusel oma kvalifikatsiooni tunnustamise eest ligikaudu 20% rohkem, nagu on näidatud *joonisel 15*.

Joonis 15. Euroopa kutsekaardi tasu simulaator (üldõe näitel)

Sellel leheküljel

Euroopa kutsekaardi eelised

Uurige, kas teie kutseala jaoks on Euroopa kutsekaarti võimalik taotleda

Valige olukord

Menetlused ja tähtajad

Teie olukord

Asun teise riiki elama alaliselt ja soovin uues riigis oma kutsealal tegutseda

Soovin vastuvõtvast riigis teenuseid osutada ajutiselt

Tehke kindlaks, milline on Euroopa kutsekaardi taotlemise kord teie riigis

Näidismenetlus

Laske Euroopa kutsekaardi kehtivust kontrollida oma tööandjatel

Tehke kindlaks, milline on Euroopa kutsekaardi taotlemise kord teie riigis

Näidismenetlus

Andmed on orienteerivad ja tasud võivad olla muutunud. Kui näidismenetlusest on mõni valik puudu, tähendab see, et asjaomased riigid ei ole veel vastavat teavet esitanud. Teil on siiski juurdepääs EPC menetlusele ja saate esitada taotluse; ametiasutused teavitavad Teid dokumendinõuetest ja praegu kohaldatavatest tasudest.

Päritoluriik *	Portugal ▼
Vastuvõtve riik *	Austria ▼
Kutseala *	Üldõde ▼
Otstarve *	Asutamine ▼
Kas Teie puhul saab kasutada automaatset tunnustamist ? *	Jah ▼

Päritoluriigi tasud:

45 EUR

Vastuvõtva riigi tasud:

180 EUR - 250 EUR

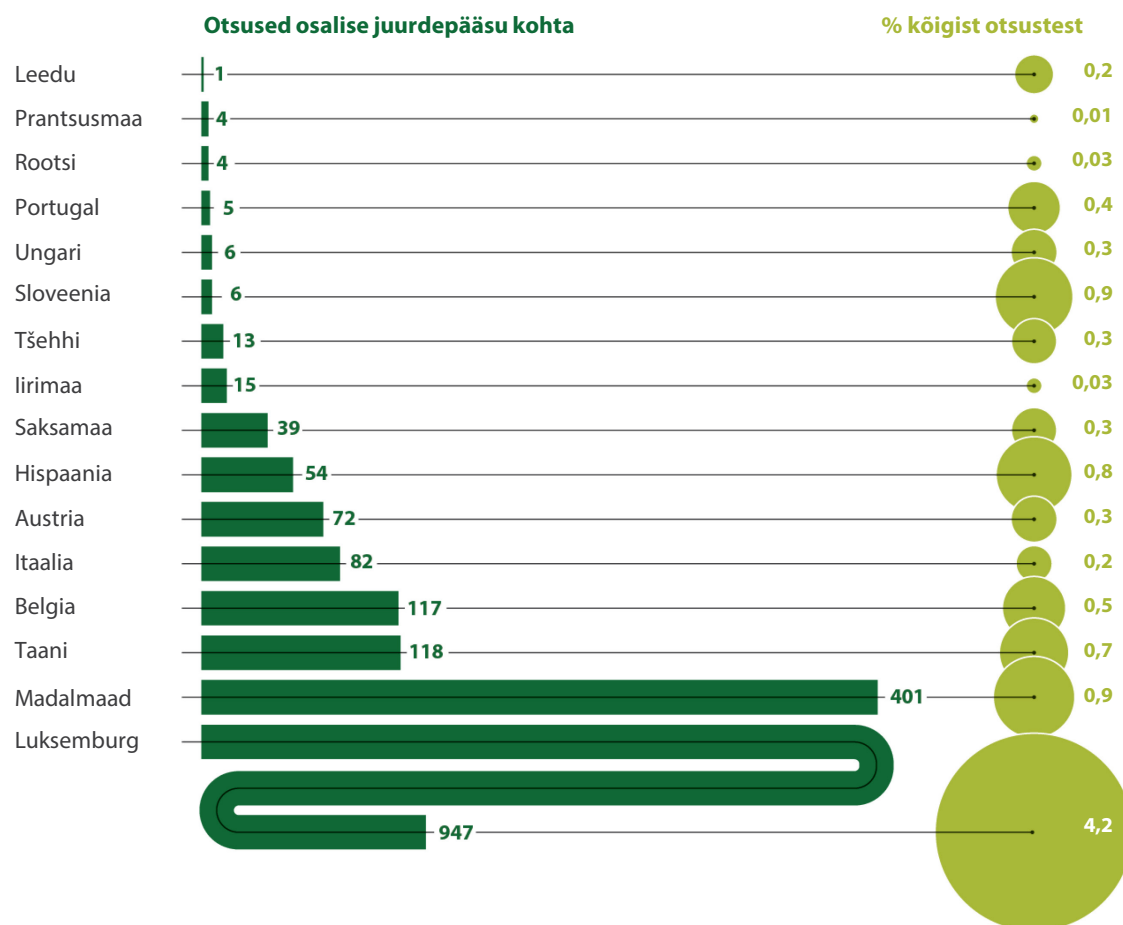
Märkus: simulaatori puhul täpsustatakse, et tasud on soovituslikud ja võivad muutuda. Tegelikud tasud kinnitatakse taotluse esitamisel.

Allikas: Euroopa Liit veebisaidi [Your Europe](#) alusel, detsember 2023.

Osaline juurdepääs moodustab vähem kui 1% kõigist tehtud otsustest

69 Meie analüüs reguleeritud kutsealade andmebaasi andmete kohta ajavahemikul 2017–2021 (vt punkt **13**) näitas, et osalist juurdepääsu kutsealale kasutati 16 liikmesriigis. See aga moodustas vähem kui 1% kõigi ELi pädevate asutuste tehtud otsuste koguarvust. Umbes pool neist otsustest tehti Luksemburgis (947 kutsevalifikatsioonide tunnustamise otsust), mis moodustab ligikaudu 4,2% otsuste koguarvust (vt [joonis 16](#)).

Joonis 16. Osalise juurdepääsu kasutamine liikmesriikides (2017–2021)

Allikas: Euroopa Kontrollikoda Euroopa Komisjoni 2023. aasta novembris esitatud andmete põhjal.

70 Neljas meie külastatud liikmesriigis kasutati osalist juurdepääsu peamiselt õpetaja (Belgias ja Tšehhis), tervishoiutöötaja (õed Luksemburgis, kirurgi meditsiinilised assistendid Austrias) ja käsitöölise kutsealal (tiserid, puusepad ja katusepanijad Tšehhis).

Ühiseid koolituspõhimõtteid kohaldatakse praegu ainult suusainstruktorite suhtes

71 Lõpuks hindasime, kas kasutati ühiseid koolituspõhimõtteid, mis on ette nähtud muudetud kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivis, sealhulgas ühelt poolt ühist koolitusraamistikku ja teiselt poolt ühist koolitustesti.

72 Üks tingimus uute kutsealade lisamiseks ühistesse koolituspõhimõtetesse on see, et neid kutsealasid või nende kutsekvalifikatsioonide saamiseks läbitud koolitus peaks olema reguleeritud vähemalt kolmandikus liikmesriikidest. Leidsime, et ühist koolitusraamistikku ei ole seni kasutatud, sest ühe kolmandiku liikmesriikide nõuet ei olnud saavutatud, ning samuti oli keeruline leida liikmesriikide erinevate koolituste ja õigusraamistike vahel piisavalt ühiseid jooni.

73 Komisjon uurib koostöös liikmesriikidega, kas on võimalik luua füsioterapeudi kutseala ühine koolitusraamistik, kuigi meie auditi ajaks ei olnud välja töötatud konkreetseid kavasid. Ei ole selge, kuidas ühist koolitusraamistikku rakendatakse ja mil määral see erineb koolituse ühtlustatud miinimumnõuetest (vt [joonis 2](#)).

74 Ühist koolitustesti kasutatakse praegu ainult suusainstruktorite puhul. Me ei saanud aga seda meedet üksikasjalikult auditeerida, sest kutseala ei ole reguleeritud kõigis liikmesriikides ja meie valimis reguleerib seda ainult Austria. Austria ametiasutused kinnitasid siiski, et suusainstruktorite ühine koolitustest oli kasulik. Reguleeritud kutsealade andmebaasi põhjal oli suusainstruktori kutseala ajavahemikul 2017–2021 kõige liikuvamate elukutsete pingereas neljandal kohal (vt [joonis 1](#)).

Siseturu infosüsteem hõlbustab liikmesriikide ja komisjoni vahelist koostööd

Kutsekvalifikatsioonide siseturu infosüsteem ei ole kasutajasõbralik, kuid pädevad asutused kasutavad seda laialdaselt

75 Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise uudetud direktiiviga laiendati siseturu infosüsteemi kohustuslikku kasutamist automaatselt tunnustatud kutsealade kohta saadetavatele teadetele (direktiivi V lisa) ja hiljuti kehtestatud koostöömenetlustele: Euroopa kutsekaart ja hoiatusmehhanism (vt [joonis 17](#)). Auditi käigus hindasime, kas siseturu infosüsteemi peeti kasulikuks ja kas pädevad asutused seda kasutasid.

Joonis 17. Siseturu infosüsteemi (IMI) kohustuslik kasutamine: ametiasutuselt ametiasutusele ning ametiasutuselt Euroopa Komisjonile

Ametiasutuselt ametiasutusele	Iga kutsekvalifikatsiooni tunnustamise taotlusega seotud halduskoostöö
	Hoiatusteadete sisestamine
Ametiasutuselt Euroopa Komisjonile	Teated V lisa ajakohastamiseks (valdkondlikud kutsealad)
	Reguleeritud kutsealade andmebaasi migreerimine siseturu infosüsteemi alates 2024. aastast

Allikas: Euroopa Kontrollikoda kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi, IMI määruse ja Euroopa Komisjoni rakendusotsuse (EL) 2023/423 alusel.

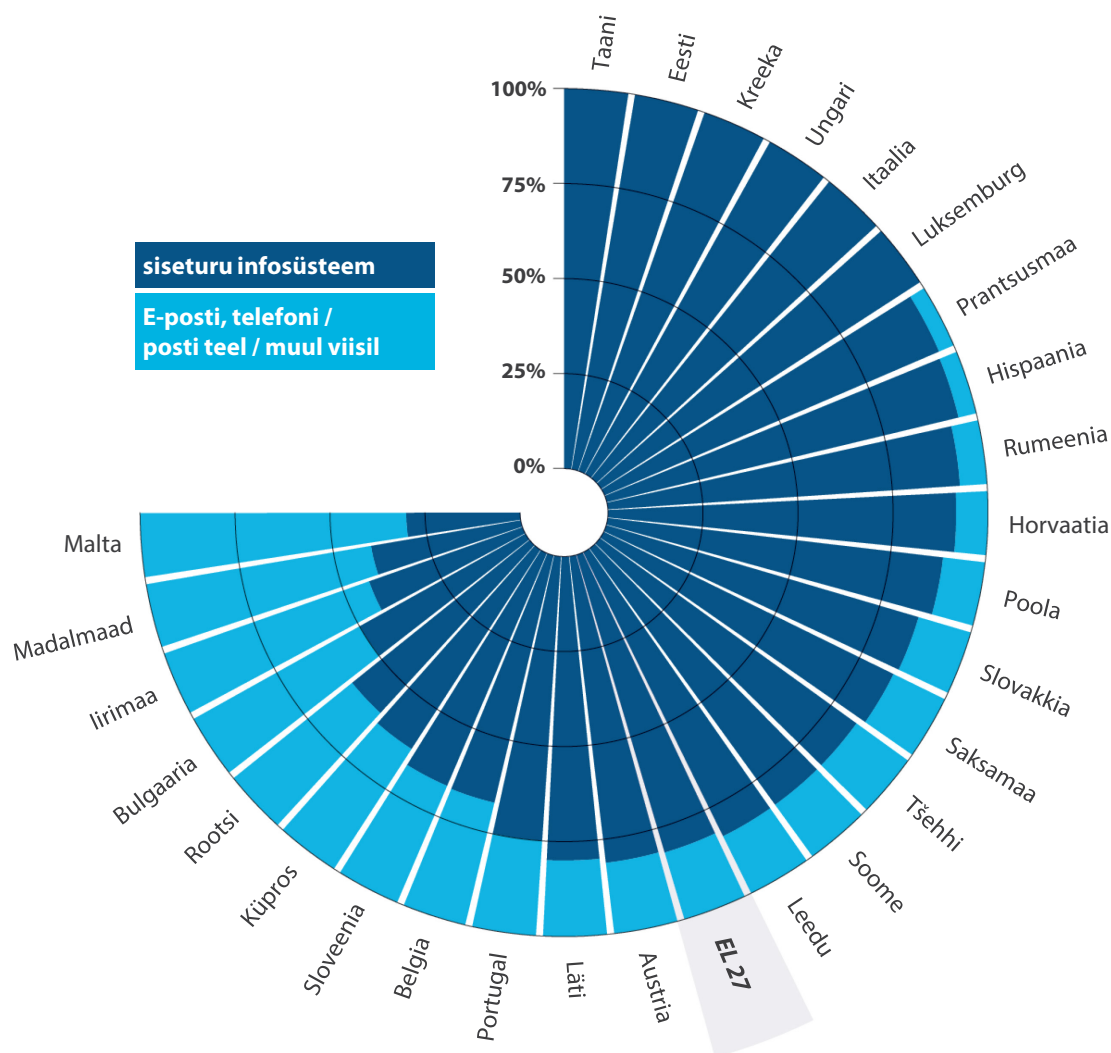
76 40% küsitlusele vastanutest väitis, et siseturu infosüsteemi on selle jäiga struktuuri tõttu raske kasutada kutsekvalifikatsioonide valdkonnas, hoolimata komisjoni pakutavast koolitustoest. Neljas meie külastatud liikmesriigis kinnitasid meiega kohtunud pädevad asutused selle töövahendi kasutamist ja pidasid seda üldiselt kasulikuks, näiteks päritoluliikmesriikide pädevate asutuste kindlakstegemisel.

77 Küsitluse ja auditikülastuste põhjal tuvastasime siseturu infosüsteemis järgmised puudused:

- **töövahend ei ole kasutajasõbralik:** see sisaldab kuut eelnevalt kindlaks määratud küsimuste kategooriat, mille aluseks on peaaegu 100 eelnevalt kindlaks määratud küsimust. Kuigi selline struktureeritud lähenemisviis tagab õigusaktide järgimise, on küsimuste ammendavuse tõttu kasutajatel aeganõudev leida nende kohta käiv küsimus;
- **pädevate ametiasutuste loetelu ei ole ajakohastatud:** meie küsitluse läbiviimiseks pidid 12 liikmesriiki esitama auditirühmale kontrollküsimustiku eest vastutavate asutuste nimekirja, sest siseturu infosüsteemis sisalduv teave oli aegunud. Hoolimata komisjoni palvest, et liikmesriigid oma loetelusid ajakohastaksid, ei tehtud seda järjepidevalt;
- **päritoluriigid viivitavad taotlustele vastamisega:** ilma õigusaktides ettenähtud tähtajata ei vastata siseturu infosüsteemi päringutele alati aegsasti (meie külastatud liikmesriikide sõnul tuleks see teha kahe nädala jooksul). Aastatel 2017–2021 esitasid liikmesriigid teistele liikmesriikidele individuaalsete taotluste kohta üle 50 000 päringu; 28%-le päringutest (st ligikaudu 15 000 päringut) ei olnud kahe nädala jooksul vastatud. Need viivitused mõjutavad seejärel tunnustamismenetluse kestust vastuvõtvas liikmesriigis.

78 Seda arvesse võttes ütlesid külastatud liikmesriikide pädevad asutused, et isegi kui nad kasutavad siseturu infosüsteemi oma taotluste algatamiseks, kasutavad nad nende menetlemiseks muid sidevahendeid, peamiselt e-posti ja/või telefoni. 82% kõigist meie küsitlusele vastanud ametiasutustest kasutab menetluse mingis etapis siseturu infosüsteemi. Sellegipoolest täheldasime taas suuri erinevusi liikmesriikide vahel (vt [joonis 18](#)).

Joonis 18. Vastajad liikmesriikides, kes kasutavad kutsekvalifikatsioonide puhul siseturu infosüsteemi

Allikas: Euroopa Kontrollikoda küsitluse küsimuse 13.1 põhjal.

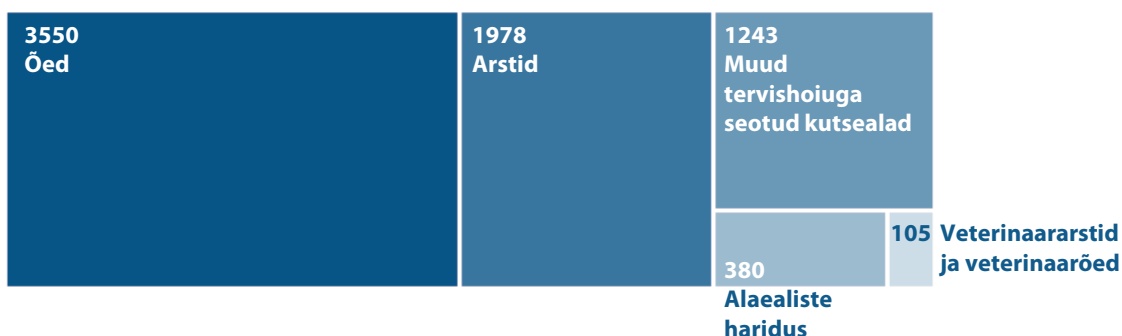
Ametiasutused on hoiatusteadetega ülekoormatud ega integreeri neid tunnustamismenetlusesse

79 Muudetud direktiiviga kehtestati liikmesriikide ametiasutuste vaheline hoiatusmehhanism. Selle eesmärk on tagada tervise- ja tarbijakaitse kõrge tase. Muudetud direktiiviga seatakse pädevatele asutustele kohustus sisestada siseturu infosüsteemi hoiatusteaded olulistel põhjustel, nii et teised liikmesriigid võivad seda teavet kasutada oma tunnustamismenetlustes. Praegu puudub ametlik õiguslik määratlus olulise põhjuse kohta ning liikmesriikide ülesanne on hinnata, kas tegemist on väärkäitumise, käimasolevate distsiplinaarmedetmete või süüdimõistvate kohtuotsustega. Hoiatusteaded võivad käsitleda ka mitteolulisi juhtumeid ja haldusküsimusi, nagu kutseliidu liikmemaksu maksmata jätmine. Kvalifikatsiooni tõendavad võltsitud tõendid on veel üks hoiatusteadete liik ja need on osa eraldi IMI moodulist. Need hoiatusteaded põhinevad alati kohtuotsusel.

80 Kehtiva kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi ja siseturu infosüsteemi määruse kohaselt ei ole pädevatel asutustel kohustust enne kutsekvalifikatsiooni tunnustamise otsuse tegemist hoiatusteadete moodulis kontrollida, kas see sisaldab olulisi põhjuseid.

81 Aastatel 2017–2021 sisestasid liikmesriigid hoiatusmehhanismi kokku üle 25 000 hoiatusteate (olulised ja halduslikud põhjused). Ligikaudu veerand neist olid olulised põhjused, pool neist õe kutseala ja 5% alaealiste haridusega seotud kutsealade kohta (vt [joonis 19](#)).

Joonis 19. Olulistel põhjustel saadetud hoiatusteadete jaotus kutsealade kaupa ELi 27 liikmesriigis (2017–2021)

Allikas: Euroopa Kontrollikoda Euroopa Komisjoni 2023. aasta detsembris saadud andmete põhjal.

82 Leidsime, et hoiatusteadete suure arvu tõttu ei kontrollinud meie külastatud liikmesriikide ametiasutused neid individuaalsete kutsekvalifikatsioonide tunnustamise taotluste läbivaatamisel.

Direktiivi V lisa, milles on loetletud automaatseks tunnustamiseks vajalikud kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid, on tülikas ja aeganõudev protsess, kuid kasulik

83 Kodanikel on õigus oma kvalifikatsiooni automaatsele tunnustamisele kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi V lisa loetletud kvalifikatsioonide alusel. Taotluste sujuva menetlemise tagamiseks tuleb V lisa korrapäraselt, ideaaljuhul **kord aastas** ajakohastada. Ajakohastamine algab liikmesriikide teatistest komisjonile, mis sisestatakse siseturu infosüsteemi (vt **joonis 17**). Komisjon vaatab selle teabe läbi ja võtab vastu delegeeritud õigusakti. V lisa ajakohastamise eesmärk on tagada ametiasutuste vastastikune usaldus ja võimaldada taotluste kiiret menetlemist. V lisa ajakohastamiseks tuleb siiski teha palju haldustööd.

84 Alates 2013. aastast on komisjon vastu võtnud seitse delegeeritud õigusakti, millest viimane võeti vastu meie auditi käigus, vt **tabel 1**.

Tabel 1. V lisa ajakohastamiseks kasutatavad seitse delegeeritud õigusakti

Õigustekstid	Vastuvõtmise kuupäev	Viimasest ajakohastamisest möödunud kuude arv
Läbivaadatud kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiiv (2013/55/EL)	20.11.2013	
Delegeeritud õigusakt (EL) 2016/790	13.1.2016	26
Delegeeritud õigusakt (EL) 2017/2113	11.9.2017	20
Delegeeritud õigusakt (EL) 2019/608	16.1.2019	16
Delegeeritud õigusakt (EL) 2020/548	23.1.2020	12
Delegeeritud õigusakt (EL) 2021/2183	25.8.2021	19
Delegeeritud õigusakt (EL) 2023/2383	23.5.2023	21
Delegeeritud õigusakt (EL) 2024/1395	5.3.2024	10
KESKMINE		18

Allikas: Euroopa Kontrollikoda delegeeritud õigusaktide põhjal.

85 Leidsime, et V lisa ajakohastamiseks kulub keskmiselt rohkem kui poolteist aastat, mis suurendab ohtu, et mõne uue kvalifikatsiooni omandanud isikud ei saa automaatselt süsteemist kasu. Lisaks ei olnud komisjonil selgeid tähtaegu liikmesriikide teadete läbivaatamiseks ja vastavate delegeeritud õigusaktide avaldamiseks.

86 Lisaks leidsime, et kõige laialdasemalt kasutatav automaatne kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteem põhineb koolituse miinimumnõuetel. Seda kohaldatakse seitsme valdkondliku kutseala suhtes (vt [joonis 2](#)), millest meie valimisse kuulub üldõde. Praegu ei ole kavas laiendada seda süsteemi muudele kutsealadele.

Komisjonipoolne andmete ja aruandluse järelkontroll on puudulik

Komisjon ei kontrollinud piisavalt reguleeritud kutsealade andmebaasis ja liikmesriikide poolt iga kahe aasta tagant esitatavates aruannetes sisalduvaid andmeid

87 Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiiv kohustab liikmesriike esitama statistilisi andmeid iga kahe aasta tagant (vt punkt [17](#)). Liikmesriigid peaksid kutsekvalifikatsioonide tunnustamise otsustest teatama ka reguleeritud kutsealade andmebaasis. Uurisime, kas komisjon oli jälginud liikmesriikide esitatud aruandlust ja statistikat. Ajavahemikul 2017–2021 tegid 27 liikmesriiki üle 225 000 kutsekvalifikatsioonide tunnustamise otsuse, millest enam kui 150 000 olid positiivsed (69%), peaaegu 20 000 negatiivsed (8%) ja ülejäänud n-õ neutraalsed (23%). Neutraalsed otsused hõlmasid ilma lõpptulemuseta otsuseid (13%) ja ajutise liikuvuse deklaratsioone, mille puhul kvalifikatsioone ei kontrollitud (10%) (vt [joonis 20](#)).

Joonis 20. Liikmesriikide pädevate asutuste tehtud tunnustamisotsused ajavahemikus 2017–2021

→ * Käimasolev kohanemisaeg, taotluse menetlemine, vaidlustamine

→ ** Välja arvatud artikli 7 lõikega 4 hõlmatud juhud (eelkontroll)

Allikas: Euroopa Kontrollikoda Euroopa Komisjoni 2023. aasta novembris saadud andmete põhjal.

88 Võrdlesime komisjonile kõigi liikmesriikide kohta saadetud aruandeid. Leidsime, et seitse liikmesriiki⁴ ei olnud alates 2017. aastast ühtegi aruannet esitanud. Leidsime, et liikmesriikides kasutatud aruandlusperioodid ja aruannetes käsitletud andmed olid erinevad. Me ei leidnud juhiseid selle kohta, kuidas komisjon soovib, et aruanded koostatakse.

⁴ Austria, Küpros, Tšehhi, Kreeka, Läti, Luksemburg ja Sloveenia.

89 Komisjon koostas suunised selle kohta, kuidas esitada teavet reguleeritud kutsealade andmebaasis. Suunistest ei selgu aga alati, kuidas tuleks otsuseid andmebaasis klassifitseerida. Näiteks kui otsusele on korvamismeetmena lisatud test, ei ole ametiasutustel lihtne otsustada, kas otsus tuleks liigitada neutraalseks või positiivseks (vt *IV lisa*).

90 Samuti leidsime, et komisjon ei kontrollinud reguleeritud kutsealade andmebaasi statistiliste andmete usutavust ega võtnud ühendust asjaomaste liikmesriikidega.

91 Auditi käigus leidsime ebausaldusväärseid andmeid ning asjaolu, et andmebaasis registreeritud otsuste arv on esitatud tegelikust väiksemana.

- Nelja liikmesriigi külastamise põhjal leidsime, et pädevate asutuste tehtud otsuste arv ja nende asutusesiseses süsteemis deklareeritud arv ei olnud alati sama, mis reguleeritud kutsealade andmebaasis.
- Komisjoni esitatud andmete kohaselt ei esitanud Kreeka statistilisi andmeid ajavahemiku 2017–2021 kohta.
- Ajavahemikul 2023. aasta märtsist kuni 2023. aasta novembrini teatasid Tšehhi ametiasutused märkimisväärsest arvust täiendavatest otsustest ajavahemiku 2017–2021 kohta (+22%). See näitab, et Tšehhi ei teatanud esialgu kõigist otsustest.
- Austrias ei ole piirkondade pädevate asutuste tunnustamisotsuseid andmebaasis üldjuhul deklareeritud. Asjaomane IT-vahend ei võimaldanud eraldi liideseid piirkonna kohta. Ametiasutuste sõnul oleks see siiski vajalik, kuna eri piirkonnad ja provintsid vastutasid samade kutsealade eest. Samuti täheldasime, et kõik otsused sisestati töövahendisse käsitsi, mis suurendab veariski. Komisjoniga peetud arutelude põhjal saime teada, et reguleeritud kutsealade andmebaasis sisalduvad andmed tuli 2024. aasta alguses üle viia siseturu infosüsteemi. Praegu puuduvad siiski selged kavad selle kohta, kuidas lahendada puuduvate deklaratsioonidega seotud probleemid ja käsitsi sisestamisega seotud riskid.
- Kuigi Saksamaa on liikmesriik, kuhu enamik ELi kodanikke liigub, moodustab andmebaasis esitatud otsuste arv vaid 6% kõigist otsustest. 2023. aasta novembris leidsime, et vastutaval Saksamaa ministeeriumil ei olnud piisavalt inimressursse, et aastatel 2017–2021 kõik otsused reguleeritud kutsealade andmebaasi sisestada. Nad olid aga esitanud komisjonile statistikat sisaldavad MS Exceli failid, kuna andmeid ei olnud võimalik automaatselt üles laadida, ent ei olnud sisestanud kõiki otsuseid andmebaasi.

92 Muudetud direktiiviga kehtestati alates 2016. aastast uued kohustused. Nendes nõutakse, et liikmesriigid esitaksid iga kahe aasta järel aruande reguleeritud kutsealade suhtes kehtivate nõuete kohta, mis on tühistatud või mida on leevendatud (nt järgmistes riiklikes tegevuskavades). See kohustus kehtestati proportsionaalsuse direktiivi käsitleva ettepaneku tegemise ajal. Uurisime, kas komisjon oli liikmesriikide koostatud aruandlust jälginud. Leidsime, et üheksa liikmesriiki⁵ ei olnud aastatel 2017–2021 ühtegi aruannet avaldanud ja viis⁶ olid esitanud vaid mõned nõutud aruannetest. Komisjon teatas meile, et aruannete koostamine on kohustuslik alles siis, kui nõuded on tühistatud või leebemaks muudetud. Sellest hoolimata leidsime, et Tšehhi ei esitanud 2024. aasta jaanuaris aruannet, kuigi oli 2023. aastal üheksale reguleeritud kutsealale juurdepääsu nõudeid leevendanud.

93 Lisaks nende aruandlusnõuete täitmisele peavad liikmesriigid ajakohastama reguleeritud kutsealade andmebaasi (vahekaart „Professions“). Komisjon teatas meile, et ta leiab, et proportsionaalsuse kaalutlustel ei ole tema ülesanne viia läbi ametlikke kontrole kutsequalifikatsioonide tunnustamise direktiivi raames. Sellegipoolest kontrollis komisjon osaliselt liikmesriikide esitatud andmete kvaliteeti, hinnates, kas teave oli sisestatud asjakohastele väljadele.

Komisjon alustas ülevõtmisega seotud puuduste kohta rikkumismenetlusi, kuid riigid ei ole veel võtnud kõiki vajalikke parandusmeetmeid direktiivi täielikuks kohaldamiseks

94 2018. ja 2019. aastal algatas komisjon kutsequalifikatsioonidega seotud rikkumismenetlused. Need puudutasid kõiki liikmesriike.

95 2024. aasta veebruaris oli 12 liikmesriigi suhtes rikkumismenetlus veel pooleli. Kõigis liikmesriikides oli endiselt lahendamata 75 küsimust, mida oli siiski vähem kui nt 2020. aasta märtsis (130 lahendamata küsimust), vt [V lisa](#). Komisjon tellis olulise osa tööst ühelt väliskonsultandilt, et tuvastada direktiivi ülevõtmisel esineda võivaid rikkumisi.

⁵ Bulgaaria, Küpros, Eesti, Kreeka, Iirimaa, Leedu, Luksemburg, Portugal ja Hispaania.

⁶ Tšehhi, Saksamaa, Malta, Rumeenia ja Slovakkia esitasid teabe ainult ühe aasta kohta.

Komisjon ja liikmesriigid on kodanikele teabe kättesaadavaks teinud, kuid see pole järjekindel

96 Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise alane teave on kodanikele kättesaadav mitmel veebisaidil: [Your Europe](#) (DG GROW), [reguleeritud kutsealade andmebaas](#) (DG GROW), riiklikud [ühtsed kontaktpunktid](#) (veebiteavet pakuvad e-valitsuse portaalid) ja liikmesriikide pädevate asutuste veebisaidid. Hindasime, kas nende veebisaitide otsinguga on kodanikel võimalik leida vajalikku minimaalset teavet, näiteks:

- eri liikmesriikides reguleeritud kutsealade loetelu;
- loetelu kutsealadest, mille suhtes kohaldatakse kvalifikatsiooni eelnevat kontrolli;
- Euroopa kutsekaardiga hõlmatud kutsealade loetelu;
- nõuded ja teave kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetluste kohta;
- kvalifikatsiooni tunnustamise tasu;
- vaidlustamise üksikasjad.

97 Samuti uurisime, kas kodanikel oli lihtne saada komisjonilt ja liikmesriikidelt teavet kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta. Uurisime, kas nendest eri allikatest saadud teave oli põhjalik, usaldusväärne ja järjepidev.

Kõik külastatud liikmesriigid on alates 2019. aastast parandanud kodanike juurdepääsu teabele

98 2019. aastal kontrollis komisjon, kas kutsekvalifikatsioonide tunnustamise alane teave oli ühtsete kontaktpunktide veebisaitidel kättesaadav. Komisjon saatis kõigile liikmesriikidele ametlikud kirjad veebiteabe kättesaadavuse kohta, mis sisaldas järgmist: kohaldatavad normid kvalifikatsioonide tunnustamiseks, veebipõhised menetlused ja reguleeritud kutsealadele juurdepääsu formaalsused ning veebipõhine abi selle kohta, kuidas konkreetseid nõudeid tõlgendatakse ja käsitletakse. 2023. aasta maist oktoobrini toimunud auditikülastuste käigus uurisime ka veebis kättesaadavat kutsekvalifikatsioonide tunnustamise alast teavet ja seda, kas alates 2019. aastast on tehtud edusamme.

99 Leidsime, et edusamme on tehtud kõigis neljas külastatud liikmesriigis, sest kodanikud said veebis vähemalt minimaalse soovitud teabe. See teave oli kättesaadav vähemalt ühes liikmesriigi ametlikus keeles ja inglise keeles.

Kodanikele komisjoni ja liikmesriikide veebisaitidel esitatud teave ei ole alati järjepidev ega usaldusväärne

100 Samuti kontrollisime, kas liikmesriikide esitatud veebipõhine teave oli kooskõlas komisjoni veebisaitidel esitatud teabega. Nelja külastatud liikmesriigi puhul oli Euroopa kutsekaardiga hõlmatud kutsealade loetelu ELi veebisaitidel sama, mis riikide veebisaitidel. Leidsime reguleeritud kutsealade loetelus siiski erinevusi kõigis neljas liikmesriigis (vt [6. selgitus](#)).

6. selgitus

Ebakõlad reguleeritud kutsealade loeteludes

Austria (Viini ühtne kontaktpunkt), Belgia ja Tšehhi Vabariigi puhul loetleti reguleeritud kutsealade andmebaasis vähem kutsealasid kui iga liikmesriigi enda koostatud loetelus. Austrias oli lisaks veel 31 kutseala, Belgias 142 ja Tšehhis 36. See oli peamiselt tingitud tervishoiuvaldkonna kutsealade spetsialiseerumistest.

Viinis esines erinevusi ka muudel kutsealadel, nagu sotsiaalpedagoogika, liftide hooldust pakkuvad ettevõtted ja muud konkreetset haridus-, koolitus- või transpordivaldkonna kutsealad. Belgia riiklikus nimekirjas rühmitati kõik reguleeritud kutsealad keelekogukondade või piirkondade kaupa, seega kanti need Belgia loetellu mitu korda, kuid ainult üks kord reguleeritud kutsealade andmebaasi. Tšehhi riiklik loetelu sisaldas tuuma- ja kaevandussektori kutsealasid, mida reguleeritud kutsealade andmebaas ei sisaldanud.

Seevastu Luksemburgis sisaldas reguleeritud kutsealade andmebaas 171 kutseala rohkem kui riiklik loetelu. See hõlmas kõiki sektoreid, sealhulgas tervishoiuspetsialiste, kaubandust, tööstust ja käsitööndust (nt lihunikud, pagarid, juuksurid, iluteenindajad).

101 Võrdlesime reguleeritud kutsealade andmebaasis ja liikmesriikide andmebaasides sisalduvaid rahvatervist ja -ohutust mõjutavate kutsealade loetelusid ning leidsime, et need ei ole omavahel kooskõlas. Neid loetelusid kasutatakse selleks, et teha kindlaks, kas ajutise liikuvuse puhul on vaja kodanikke eelnevalt kontrollida (vt punkt [53](#)). [7. selgituses](#) on toodud näited külastatud liikmesriikidest.

7. selgitus

Ebakõlad nende kutsealade loeteludes, mille suhtes tehakse eelnevat kontrolli

Belgia, Tšehhi ja Luksemburgi puhul leiti, et reguleeritud kutsealade andmebaasis oli ajutise liikuvuse raames eelnevalt kontrollitud rohkem kutsealaid kui need, mis on loetletud liikmesriikide loeteludes (22 kutseala Belgias, 21 kutseala Tšehhis ja 32 Luksemburgis). See oli jällegi peamiselt tingitud tervishoiuvaldkonna kutsealade spetsialiseerumistest.

Belgias olid kutsealad neis kahes loetelus erinevalt rühmitatud. Lisaks kontrolliti füsioterapeudi, tuletõrjuja ja kodanikukaitse ametniku kutsealaid eelnevalt vastavalt liikmesriikide loetelule, kuid mitte vastavalt reguleeritud kutsealade andmebaasile.

Tšehhis eemaldati pärast 2020. aasta ühtse turu täitmise tagamise rakkerühma (SMET) kontrolli mitme kutseala eelkontrollid, kuid meie auditi ajaks ei olnud reguleeritud kutsealade andmebaasi veel ajakohastatud.

Austrias (Viini ühtne kontaktpunkt) ei olnud meil võimalik ühitada eri allikatest pärit teavet kutsealade kohta, mille suhtes kohaldatakse eelkontrolli. Reguleeritud kutsealade andmebaasis oli loetletud 62 kutseala, samas kui ühtse kontaktpunkti veebisaidil oli saksa keeles loetletud 74 kutseala ja inglise keeles 56. Ka need kutsealad olid saksa- ja ingliskeelses versioonis erinevalt välja toodud.

102 Üldiselt leidsime, et reguleeritud kutsealade andmebaas sisaldas kõige ajakohasemat teavet reguleeritud kutsealade kohta. Auditi ajal ei andnud ükski meie külastatud liikmesriikide ühtsete kontaktpunktidest kodanikele otsest linki reguleeritud kutsealade andmebaasile.

Järeldused ja soovitused

103 ELi kodanikel on õigus töötada ükskõik millises ELi liikmesriigis. EL jälgib kodanike õigusi töötajate liikuvusele reguleeritud kutsealadel. Kasutades oma koordineerivat rolli tööhõiveküsimumustes, võttis EL 2005. aastal vastu direktiivi kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta. Direktiivi eesmärk on takistada liikmesriike kehtestamast ülemääraseid tingimusi ühe ELi liikmesriigi kodanikele, kes soovivad tegutseda reguleeritud kutsealal mõnes teises liikmesriigis. Kutsekvalifikatsioonide raamistiku eesmärk on ka tagada, et mis tahes liikmesriigis osutatavad teenused vastavad samadele rahvatervise ja ohutuse standarditele.

104 Järeldame, et kutsekvalifikatsioonide tunnustamine ELis on oluline, kuid vähe ja ebajärjekindlalt kasutatav mehhanism reguleeritud kutsealal tegutsemiseks mõnes teises liikmesriigis.

105 Arvutasime ELis reguleeritud kutsealade koguarvu ja leidsime, et 2023. aastal reguleerisid liikmesriigid endiselt 5700 kutseala (keskmiselt 212 kutseala liikmesriigi kohta) ning et potentsiaalselt vaid 6% kodanikest, kes liikusid aastatel 2017–2019 mõnda teise liikmesriiki, kasutasid kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteeme. Olemasolevad andmed ei võimalda meil hinnata, kui palju ELi kodanikke on liikunud teise liikmesriiki, kuid ei saa seal oma kutsealal tegutseda, sest seda reguleerib vastuvõttev riik ja nende kodanike kvalifikatsiooni ei ole tunnustatud. Samuti puuduvad andmed selle kohta, kui palju kodanikke on otsustanud mitte ühest riigist teise liikuda, kuna neil on raskusi oma kvalifikatsioonide tunnustamisega (punktid [26–37](#)).

106 Leidsime, et direktiivi kohaldamisel liikmesriikides esineb puudusi, mis mõjutavad otseselt neid kodanikke, kes soovivad tegutseda reguleeritud kutsealal mõnes teises liikmesriigis. Täheldasime järgmisi puudusi: puuduvad elektroonilised menetlused, tunnustamismenetluse kasutamise tasud määratakse oma äranägemise järgi ja need erinevad liikmesriigiti märkimisväärselt, ametiasutused nõuavad direktiivis ja käitumisjuhendis sätestatud rohkem dokumente, tehakse ülemäärast eelkontrolli ja kohaldatakse korvamismeetmeid ning ettenähtust pikemaid menetlusi (punktid [38–64](#)).

107 2013. aastal muudetud direktiivi eesmärk oli ajakohastada tunnustamismenetlust. Leidsime, et peale siseturu infosüsteemi ei kasutanud kodanikud ja ametiasutused uusi meetmeid laialdaselt ja seetõttu on direktiivi muutmine praktikas vähe lisaväärtust andnud. Leidsime, et Euroopa kutsekaart tehti kättesaadavaks kutsealadele, mille puhul saab mõnikord kasutada ka automaatset süsteemi, ja menetluse kulud võivad olla suuremad kui standardmenetlusel. Lisaks ei ole liikmesriigid peaaegu üldse kasutanud võimalust anda mõnele kutsealale osaline juurdepääs ning seetõttu on osalise juurdepääsu kohta tehtud tunnustamisotsuseid vaid vähem kui 1% kõigist tehtud otsustest. Rohkem kui kümme aastat pärast direktiivi muutmist on ühistel koolituspõhimõtetel põhinevad uued tunnustamismenetlused välja töötatud (ja seega kasutatud) ainult ühe kutseala jaoks (punktid [65–74](#)).

108 Muudetud direktiiviga muudeti kutsekvalifikatsioonide puhul kohustuslikuks siseturu infosüsteemi kasutamine, mis hoolimata selle kasutamisega seotud probleemidest hõlbustas koostööd liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja komisjoni vahel. Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kontekstis ei võtnud pädevad asutused siiski arvesse teiste liikmesriikide poolt süsteemi sisestatud hoiatusteateid, isegi kui need olid tehtud olulistel põhjustel (mille jaoks puudub praegu ametlik õiguslik määratlus). Olulised põhjused võivad hõlmata varasemat rikkumist, distsiplinaarmeetmeid või süüdimõistvaid kohtuotsuseid. V lisa, milles loetletakse seitsme valdkondliku kutseala kvalifikatsioonid, on direktiivi oluline osa, et tagada pädevate asutuste vastastikune usaldus, kuid komisjon ei ole seadnud tähtaegu selle ajakohastamiseks (punktid [75–86](#)).

109 Samuti leidsime, et komisjon tegeles probleemidega, mis on seotud direktiivi ülevõtmisega liikmesriikides, tagades seeläbi ELi kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteemi nõuetekohase toimimise. Komisjon ei jälginud siiski piisavalt, kuidas liikmesriigid direktiivi praktikas kohaldavad ja kas nad on oma aruandluskohustused täitnud (punktid [87–95](#)).

110 Audit näitas, et kodanikele, kes soovivad tegutseda reguleeritud kutsealal mõnes teises liikmesriigis, antakse rohkem teavet. Andmed on aga ikka veel sageli ebausaldusväärsed ja ebajärjekindlad (punktid [96–102](#)).

111 Nende leidude põhjal soovitame:

1. soovitus. Tagada kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteemi ühetaoline kohaldamine

Komisjon peaks:

- a) selgitama kas õigusaktide muutmise ettepanekute või soovitude abil
 - vajadust, et komisjon ja/või mõni sõltumatu asutus vaataks läbi liikmesriikide tehtud proportsionaalsuse kontrolli;
 - mõistet „mõju rahvatervisele ja ohutusele“, et vältida eeskirjade kitsendavat tõlgendamist ametiasutuste poolt, mis takistaks kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetluse tõhusust;
- b) jälgima kogu süsteemi tõhusust ning võtma puuduste tuvastamise korral õigeaegseid ja tõhusaid parandusmeetmeid, keskendudes eelkõige ühtlustatud andmete saamisele liikmesriikidelt kooskõlas nende aruandluskohustustega ja tagades, et direktiivis sätestatud tähtaegadest peetakse kinni iga erineva tunnustamismenetluse puhul.

Soovituse täitmise tähtaeg: 2025. aasta.

2. soovitus. Integreerida hoiatusmehhanism tunnustamismenetlusse

Komisjon peaks:

- a) selgitama hoiatusmehhanismi puhul mõistet „olulised põhjused“ (näiteks rakendusaktiga) ning
- b) muutma liikmesriikidele kohustuslikuks kasutada tunnustamismenetluse ajal siseturu infosüsteemi hoiatusmehhanismi, tagades, et olulistel põhjustel saadud hoiatusi käsitletakse nõuetekohaselt. See on eriti oluline spetsialistide puhul, kes puutuvad otseselt kokku patsientide või alaealistega.

Soovituse täitmise tähtaeg: võimalikult kiiresti ja hiljemalt 2025. aastaks.

3. soovitus. Ajakohastada V lisa ja lühendada tunnustamise tähtaega valdkondlike kutsealade automaatse süsteemi kaudu

Õigusaktide muudatusettepanekute tegemisel peaks komisjon kaaluma järgmist:

- a) nõuda direktiivi V lisa iga-aastast ajakohastamist ning
- b) V lisal põhineva automaatse süsteemi puhul lühendada pädevate asutuste põhjendatud otsuse tegemise tähtaega ühe kuuni alates taotleja poolt kõikide nõutud dokumentide esitamise kuupäevast.

Soovituse täitmise tähtaeg: 2026. aasta.

4. soovitus. Tagada kodanikele usaldusväärne ja järjepidev teave

Komisjon peaks julgustama liikmesriike pakkuma kodanikele ELi tasandil ühtset teabeallikat (või viiteid sellele); samuti peaks ta tagama, et antakse alati usaldusväärset teavet muu hulgas konkreetsete kutsealade reguleerimise alla kuulumise, eelkontrollide, korvamismeetmete ja tunnustamismenetluse eeldatavate tasude kohta.

Soovituse täitmise tähtaeg: 2025. aasta.

II auditikoda, mida juhib kontrollikoja liige Annemie Turtelboom, võttis käesoleva aruande vastu 15. mai 2024. aasta koosolekul Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

president
Tony Murphy

Lisad

I lisa. Organisatsioonid, kellega kohtusime ja keda küsitlesime liikmesriikides

Sidusrühm	Ülesanne/vastutus	Organisatsiooni nimi
Austria		
Valimisse kuuluvate kutsealade pädevad asutused	Ehitusinseneri kutseala eest vastutav pädev asutus	Bundesministerium für Arbeit und Wirtschaft (föderaalne töö- ja majandusministeerium)
	Puusepa kutseala eest vastutav pädev asutus	AMT der Wiener Landesregierung (Viini piirkonna valitsus)
	Puusepa kutseala eest vastutav pädev asutus (ajutine liikuvus)	Bundesministerium für Arbeit und Wirtschaft (föderaalne töö- ja majandusministeerium)
	Keskkooliõpetaja kutseala eest vastutav pädev asutus	Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung (föderaalne haridus-, teadus- ja uurimisministeerium)
	Keskkooliõpetaja kutseala eest vastutav pädev asutus (Viin)	Bildungsdirektion für Wien (Viini linna haridusdirektoraat)
	Üldõe kutseala eest vastutav pädev asutus	Bundesministerium für Soziales, Gesundheit, Pflege und Konsumentenschutz (föderaalne sotsiaal-, tervishoiu-, hooldus- ja tarbijakaitseministeerium)
Muud sidusrühmad	SOLVIT	Bundesministerium für Arbeit und Wirtschaft (föderaalne töö- ja majandusministeerium)
	Tugikeskus	Bundesministerium für Arbeit und Wirtschaft (föderaalne töö- ja majandusministeerium)
	Akadeemilise tunnustamise riiklikud teabekeskused ELis	Bundesministerium für Arbeit und Wirtschaft (föderaalne töö- ja majandusministeerium)
	Ühtne kontaktpunkt Viinis	AMT der Wiener Landesregierung (Viini piirkonna valitsus)
	Ehitusinseneri kutseala eest vastutav pädev asutus	Kammer der Architekten und Ingenieurkonsulenten für Wien, Niederösterreich und Burgenland (Viini, Alam-Austria ja Burgenlandi ehitusinseneride koda)
	(Austria) Riiklik tööturuasutus	Arbeitsmarktservice Wien – Landesgeschäftsstelle
	Kolmandate riikide kodanikele	Österreichischer Integrationsfonds (Austria integratsioonifond)

Sidusrühm	Ülesanne/vastutus	Organisatsiooni nimi
	Kolmandate riikide kodanikele	Bundeskanzleramt (Austria liidukantselei)
	Nõustamine ja abi tunnustamise protsessis	Anlaufstelle Wien (AST Wien) – Perspektive, Beratungszentrum für Migranten und Migrantinnen
Belgia		
Valimisse kuuluvate kutsealade pädevad asutused	Puusepa kutseala eest vastutav pädev asutus – Vallooni piirkond	Public de Wallonie, Département du Développement économique
	Puusepa kutseala eest vastutav pädev asutus – pealinna Brüsseli piirkond	Service public régional de Bruxelles
	Keskkooliõpetaja kutseala eest vastutav pädev asutus – prantsuskeelne kogukond	Fédération Wallonie-Bruxelles, Administration générale de l'Enseignement, Direction générale de l'Enseignement supérieur, de l'Enseignement tout au long de la vie et de la Recherche scientifique and Direction générale des personnels de l'enseignement
	Keskkooliõpetaja kutseala eest vastutav pädev asutus – Flaami kogukond	Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI)
	Üldõe kutseala eest vastutav pädev asutus (föderaalne tasand)	Service Public Fédéral Santé Publique / Federale Overheidsdienst Volksgezondheid / Föderale Öffentliche Dienst Volksgesundheit
	Üldõe kutseala eest vastutav pädev asutus – Flaami kogukond	Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid
	Üldõe kutseala eest vastutav pädev asutus – prantsuskeelne kogukond	Fédération Wallonie-Bruxelles, Administration générale de l'Enseignement - Direction générale de l'Enseignement supérieur, de l'Enseignement tout au long de la vie et de la Recherche scientifique – Direction de l'agrément des prestataires de soins de santé
	Üldõe kutseala eest vastutav pädev asutus – saksakeelne kogukond	Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft, Fachbereich Gesundheit und Senioren
Muud sidusrühmad	Riiklik IMI koordinaator	Service Public Fédéral Economie, PME, Classes moyennes et Energie / Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie / Föderale Öffentliche Dienst Wirtschaft, KMB, Mittelstand und Energie

Sidusrühm	Ülesanne/vastutus	Organisatsiooni nimi
	Tugikeskus	Service Public Fédéral Economie, PME, Classes moyennes et Energie / Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie / Föderale Öffentliche Dienst Wirtschaft, KMB, Mittelstand und Energie
	Ühtne kontaktpunkt	Service Public Fédéral Economie, PME, Classes moyennes et Energie / Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie / Föderale Öffentliche Dienst Wirtschaft, KMB, Mittelstand und Energie Service Public Fédéral Stratégie & Appui / Federale Overheidsdienst Beleid & Ondersteuning / Föderale Öffentliche Dienst Politik und Unterstützung
	Ehitusinseneri kutseala (ELi tasandil, kuid külastati Belgias)	ENGINEERS EUROPE
	Keskkooliõpetaja kutseala (ELi tasandil, kuid külastati Belgias)	Euroopa Ametiühingute Hariduskomitee
	Üldõe kutseala (ELi tasandil, kuid külastati Belgias)	Meditsiiniõdede Ühenduste Euroopa Föderatsioon
	Üldõe kutseala	L'Union Générale des Infirmiers de Belgique
	Üldõe kutseala	Fédération Nationale des Infirmiers de Belgique
	Avalike teenuste poliitika ja tugi	Service Public Fédéral Stratégie & Appui / Federale Overheidsdienst Beleid & Ondersteuning / Föderale Öffentliche Dienst Politik und Unterstützung
Tšehhi		
Valimisse kuuluvate kutsealade pädevad asutused	Ehitusinseneri kutseala eest vastutav pädev asutus	Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (Tšehhi Vabariigi ehitusinseneride ja tehnikute koda)
	Puusepa kutseala eest vastutav pädev asutus	Ministerstvo průmyslu a obchodu, odbor živností a spotřebitelské legislativy (tööstus- ja kaubandusministeeriumi, kaubanduslubade ja tarbijaõiguse osakond)
	Keskkooliõpetaja kutseala eest vastutav pädev asutus	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (haridus-, noorsoo- ja spordiministeerium)
	Üldõe kutseala eest vastutav pädev asutus	Ministerstvo zdravotnictví, odbor ošetřovatelství a nelékařských povolání (tervishoiuministeeriumi meditsiiniõdede ja muude tervishoiutöötajate osakond)

Sidusrühm	Ülesanne/vastutus	Organisatsiooni nimi
Muud sidusrühmad	SOLVIT	Ministerstvo průmyslu a obchodu, odbor evropských záležitostí a vnitřního trhu (tööstus- ja kaubandusministeerium, Euroopa asjade ja siseturu osakond)
	Tugikeskus	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (haridus-, noorsoo- ja spordiministeerium)
	Riiklik IMI koordinaator	Ministerstvo průmyslu a obchodu, odbor evropských záležitostí a vnitřního trhu (tööstus- ja kaubandusministeerium, Euroopa asjade ja siseturu osakond)
	Ühtne kontaktpunkt	Ministerstvo průmyslu a obchodu (tööstus- ja kaubandusministeerium)
	Puusepa kutseala eest vastutav pädev asutus	Hospodářská komora České republiky (Tšehhi Vabariigi kaubanduskoda)
	Üldöe kutseala eest vastutav pädev asutus	Česká asociace kunaer (Tšehhi ödede ühendus)
Luksemburg		
Valimisse kuuluvate kutsealade pädevad asutused	Ehitisinseneri kutseala eest vastutav pädev asutus	Ministère de l'Enseignement supérieur et de la Recherche (kõrghariduse ja teadusministeerium)
	Puusepa kutseala eest vastutav pädev asutus	Ministère de l'Economie – Direction Générale PME et Entrepreneuriat (majandusministeeriumi VKEde ja ettevõtluse peadirektooraat)
	Puusepa kutseala eest vastutav pädev asutus	Ministère de l'Education nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse (haridus-, laste- ja noorsooministeerium)
	Üldöe kutseala eest vastutav pädev asutus	Ministère de la Santé (tervishoiuministeerium)
Muud sidusrühmad	SOLVIT	Ministère de la Santé (tervishoiuministeerium)
	Tugikeskus	Ministère de l'Enseignement supérieur et de la Recherche (kõrghariduse ja teadusministeerium)
	Riiklik IMI koordinaator	Ministère de la Fonction publique (avaliku teenistuse ministeerium)
	Ombudsman	
Euroopa Komisjon ja muud organid		
Euroopa Komisjoni siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektooraat Euroopa Komisjoni tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektooraat Euroopa Komisjoni statistika peadirektooraat (Eurostat) Euroopa Tööjõuamet Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut Euroopa ombudsman		

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

II lisa. Küsitlusele vastamise määr liikmesriikide kaupa

Allikas: Euroopa Kontrollikoda, küsitluse põhjal.

III lisa. Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetluse peamised osalejad

	Peamised osalejad	Ülesanded ja kohustused
EL	Euroopa Komisjon	Tagab liidu õiguse ühetaolise kohaldamise Teatavad direktiivi 2005/36/EÜ reguleerimisalasse kuuluvad kohustused
	Euroopa Tööjõuamet (ELA)	Toetab tööjõu liikuvust käsitlevate ELi õigusnormide jõustamist
	Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK)	Koosneb tööandjate ja töötajate organisatsioonidest ning temaga konsulteeritakse seadusandliku tavamenetluse raames
	Euroopa Ombudsman	Aitab ELi kodanikel, kellel on probleeme ELi haldusasutustega, uurides kaebusi haldusomavoli kohta
	Euroopa Liidu Kohus	Teeb otsused komisjoni algatatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlustes
EL/ liikmesriik	Ühtse turu täitmise tagamise rakkerühm (SMET)	Komisjoni ja liikmesriikide kõrgetasemeline foorum, mille abil tehakse kindlaks ühtse turu takistused ja otsitakse lahendusi
	Koordinaatorite rühm	Koordineerib pädevate asutuste tegevust ja edendab ELi õiguse ühetaolist kohaldamist kutsekvalifikatsioonide tunnustamise valdkonnas
Liikmesriik	Riikide ministriumid (riiklikud koordinaatorid)	Võtavad asjaomased kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivid üle ja kohaldavad neid
	Pädevad asutused	Võtavad vastu otsuseid reguleeritud kutsealadele juurdepääsu andmise või sellest keeldumise kohta
	Ühtsed kontaktpunktid	E-valitsuse portaalid, mis võimaldavad teha haldusmenetlusi elektrooniliselt
	Riiklikud tugikeskused	Annavad teavet tunnustamismenetluse ja igas liikmesriigis kehtivate eeskirjade kohta
	Liikmesriikide SOLVIT keskused	Aitavad lahendusi leida ühtse turu õigusaktide ebaõigest kohaldamisest tulenevatele probleemidele
	Liikmesriikide ombudsmanid	Aitavad kodanikke, kellel on probleeme liikmesriikide haldusasutustega, uurides kaebusi haldusomavoli kohta

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

IV lisa. Pädevate asutuste eri liiki otsused

Tulem	Süsteem	Direktiivi 2005/36/EÜ kohaste otsuste / deklaratsioonide liigid	Tähtaeg
Positiivne	Kutsealal tegutsema asumine	Automaatne positiivne otsus valdkondlike kutsealade kohta (V lisa) Positiivne otsus automaatses tunnustamise süsteemis töökogemuse tunnustamise alusel (IV lisa)	3 kuud
		Positiivne, kui korvamismeetmeid ei ole kehtestatud (üldsüsteem) Positiivne pärast sobivustesti (üldsüsteem) Positiivne pärast kohanemisperiodi (üldsüsteem) Osaline juurdepääs direktiivi artikli 4f alusel	4 kuud
	Ajutine teenuste osutamine	Kvalifikatsioonide kontrollita – automaatselt positiivne (artikli 7 lõike 4 punkt a) Rahvatervisele või ohutusele mõju avaldavate reguleeritud kutsealade kvalifikatsioonide kontrollimine – automaatselt positiivne (artikli 7 lõike 4 punkt b) Rahvatervisele või ohutusele mõju avaldavate reguleeritud kutsealade kvalifikatsioonide kontrollimine – positiivne pärast korvamismeetmeid (artikli 7 lõike 4 punkt b) Tähtaja jooksul vastamata jätmise – vaikimisi positiivne otsus (artikli 7 lõike 4 eelviimane punkt)	1 kuu, kui kutsealal on mõju rahvatervisele ja ohutusele (+1 kuu probleemide korral)
Negatiivne	Kutsealal tegutsema asumine	Automaatne negatiivne otsus valdkondlike kutsealade puhul (V lisa) Negatiivne otsus automaatses süsteemis töökogemuse tunnustamisel alusel (IV lisa)	3 kuud
		Automaatselt negatiivne (üldsüsteem) Negatiivne pärast sobivustesti (üldsüsteem) Negatiivne pärast kohanemisperiodi (üldsüsteem) Osalise juurdepääsu andmisest keeldumine (sealhulgas keeldumine ülekaaluka avaliku huvi tõttu – artikli 4f lõige 2)	4 kuud
	Ajutine teenuste osutamine	Rahvatervisele või ohutusele mõju avaldavate reguleeritud kutsealade kvalifikatsioonide kontrollimine – automaatselt negatiivne (artikli 7 lõike 4 punkt b) Rahvatervisele või ohutusele mõju avaldavate reguleeritud kutsealade kvalifikatsioonide kontrollimine – negatiivne pärast korvamismeetmeid (artikli 7 lõike 4 punkt b)	3 kuud (1 otsuse tegemiseks +1 probleemide puhul +1 korvamismeetme puhul)
Neutraalne (eelnev deklaratsioon)	Ajutine teenuste osutamine	Vastuvõtvalt riigilt saadud deklaratsioonid reguleeritud kutsealade kohta, millel ei ole mõju rahvatervisele ega ohutusele	Eelnevalt esitatud kirjalik deklaratsioon
Neutraalne (muud)	Kutsealal tegutsema asumine / ajutine teenuste osutamine	Läbivaatamisel (kõik juhtumid, kus pädevad asutused ei ole mis tahes põhjusel lõplikku otsust teinud) Käimasolev kohanemisperiod Vaidlustamine artikli 51 lõike 3 alusel	Võimalikult kiiresti

Märkus: ainult kutsealal tegutsema asumise otsuste puhul: ühe kuu pikkune ajavahemik, mille jooksul ametiasutused saavad kinnitada taotluse kättesaamist ja teavitada taotlejat puuduvatest dokumentidest. See erineb pärast kõikide nõutavate dokumentide esitamist tehtava tunnustamisotsuse tähtajast.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda komisjonilt saadud teabe põhjal.

V lisa. Probleemid, mille komisjon on liikmesriikides kindlaks teinud

	Kindlaks tehtud probleemid	Kutseala	Kutsealade tunnustamise direktiivi artikkel	Lahendamata probleemid liikmesriikides (3.2020)	Lahendamata probleemid liikmesriikides (2.2024)
Valdkondlikud kutsealad	Piisava koolituse kestuse tagamine aastates ja vajaduse korral koolitustundide tagamine (ja Euroopa ainepunktide kogumise ja ülekandmise süsteem (ECTS) ainult vabatahtlikkuse alusel)	Arst, eriarst	24, 25, 28	0	1
		Üldõde	31	3	2
		Hambaarst, spetsialiseerunud hambaarst	34, 35	0	1
		Veterinaararst	38	0	0
		Ämmaemand	40, 41	1	1
		Proviisor	44	0	0
		Arhitekt	46	0	0
	Uus pädevuste loetelu	Üldõde	Artikli 31 lõige 7	1	0
	Teadmiste ja oskuste ajakohastamine	Arst	Artikli 24 lõige 3	0	0
		Üldõde	Artikli 31 lõige 6	0	0
		Veterinaararst	Artikli 38 lõige 3	0	0
		Ämmaemand	Artikli 40 lõige 3	0	0
		Proviisor	Artikli 44 lõige 3	0	0
		Arhitekt	Artikli 46 lõige 2	0	0
	Koolituse teoreetiliste ja kliiniliste osade nõuetekohase jaotuse tagamine ja/või teoreetilise ja kliinilise koolituse koordineerimine	Arst, eriarst		0	0
		Üldõde	31	0	0
		Ämmaemand		1	0
	Juurdepääsu tagamine kutsetegevuste miinimumloetelule	Üldarst (kutsetegevuse praktiseerimine)	29	1	0
		Hambaarst	36	0	0
		Ämmaemand	42	1	1
		Proviisor	45	1	1

	Kindlaks tehtud probleemid	Kutseala	Kutsealade tunnustamise direktiivi artikkel	Lahendamata probleemid liikmesriikides (3.2020)	Lahendamata probleemid liikmesriikides (2.2024)
		Arhitekt	48	0	0
	Praktika/praktilise või kliinilise koolituse miinimumtingimuste tagamine	Arst, eriarst	Artikli 28 lõige 3, artikli 25 lõige 3		0
		Üldõde	Artikli 31 lõige 5		0
		Arhitekt	Artikli 46 lõige 4	0	0
	Üldised omandatud õigused ja muud artiklis 23 osutatud omandatud õigused	Arst, eriarst	23	0	0
		Üldõde	23	0	0
		Hambaarst, spetsialiseerunud hambaarst	23	0	0
		Veterinaararst	23	0	0
		Ämmaemand	23	0	0
		Proviisor	23	0	0
		Arhitekt	23	0	0
	Kutsealapõhised omandatud õigused	Arst, eriarst	27, 30	1	0
		Üldõde	Artiklid 33 ja 33a	1	0
		Hambaarst, spetsialiseerunud hambaarst	37	0	1
		Ämmaemand	Artiklid 43 ja 43a	1	0
		Arhitekt	49	0	0
	Muud küsimused (V lisa loetletud minimaalsed koolitusteemad)	Arst, eriarst	V lisa	0	0
		Üldõde	V lisa	0	0
		Hambaarst, spetsialiseerunud hambaarst	V lisa	0	0
		Veterinaararst	V lisa	1	0
		Ämmaemand	V lisa	0	0
		Proviisor	V lisa	0	0

	Kindlaks tehtud probleemid	Kutseala	Kutsealade tunnustamise direktiivi artikkel	Lahendamata probleemid liikmesriikides (3.2020)	Lahendamata probleemid liikmesriikides (2.2024)
	<i>Muud probleemid (erihambaarstidele juurdepääsu tingimused, uute apteekide avamine, erandid arhitektide suhtes kohaldatavatest nõuetest, palgad eriarsti koolituse ajal, tervisekindlustusasutuse heakskiit)</i>	<i>Hambaarst, spetsialiseerunud hambaarst, arst, eriarst, proviisor, arhitekt</i>	<i>Artikli 35 lõige 1, artikli 21 lõige 4, artikli 25 lõige 3, artiklid 47 ja 55</i>	0	0
Tunnustamise üldsüsteem	<i>Kvalifikatsioonitasemete muutmine</i>		11, 13	1	2
	<i>Kutsetöötaja liikumine liikmesriigist, kus kõnealust kutseala ei reguleerita, liikmesriiki, kus seda reguleeritakse (üheaastane erialane töökogemus)</i>		13	2	3
	<i>Korvamismeetmete kehtestamist käsitlevad muudetud sätted</i>		14	2	3
	<i>Muud probleemid (nt teatavate sektorite kutsealade suhtes ei kohaldata tunnustamise üldsüsteemi, kui automaatse tunnustamise tingimused ei ole täidetud)</i>		10	1	1
			12		
Ajutine teenuste osutamine	<i>Nõuda tõendit kaheaastase töökogemuse kohta (kuigi nõutav on ainult üheaastane erialane töökogemus) kutsealal, mis ei ole päritoluliikmesriigis reguleeritud; nõuda töökogemust ühes liikmesriigis; reguleeritud hariduse ja koolituse puhul erandeid ei tehta</i>		<i>Artikli 5 lõike 1 punkt b</i>	1	3
			<i>Artikli 7 lõike 2 punkt d</i>		
	<i>Põhjendamatud järelepärimised osutatavate teenuste kohta või muude kui artikli 7 lõikes 2 osutatud dokumentide taotlused</i>		<i>Artikli 7 lõiked 1 ja 2</i>	6	4
	<i>Eeldeklaratsioonide kehtivus kogu vastuvõtva riigi territooriumil</i>		<i>Artikli 7 lõige 2a</i>	0	1
	<i>Suutmatus tagada, et taotleja suudab oma teenust osutada ühe kuu jooksul pärast seda, kui pädevad asutused on otsustanud teha eelneva sobivustesti (artikli 7 lõige 4)</i>		<i>Artikli 7 lõike 4 kolmas lõik</i>	1	0

	Kindlaks tehtud probleemid	Kutseala	Kutsealade tunnustamise direktiivi artikkel	Lahendamata probleemid liikmesriikides (3.2020)	Lahendamata probleemid liikmesriikides (2.2024)
	<i>Kutsekvalifikatsiooni süstemaatiline eelkontroll vastavalt artikli 7 lõikele 4; kohaldada eelkontrolle kutsealade suhtes, mis ei näi teenuse saaja puhul avaldavat mõju rahvatervisele või ohutusele, või kohaldada eelkontrolle automaatselt tunnustatud kutsealade suhtes; ei tagata, et kontrollid ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik</i>		Artikli 7 lõige 4	3	2
	<i>Teenuseosutajate suhtes kohaldatakse kutse-eeskirju, mis ei ole otseselt seotud kutsekvalifikatsiooniga</i>		Artikli 5 lõige 3	4	4
	<i>Teenuseosutajate automaatne/vormiline registreerimine, ilma et oleks tagatud, et see ei aeglusta ega raskenda teenuste osutamist ega too teenuseosutajatele kaasa lisakulusid; välismaiste teenuseosutajate vabastamine avalik-õiguslikus sotsiaalkindlustusametuses registreerimise nõudest</i>		6	4	3
	<i>Muud küsimused (nt halduskoostöö, teenuste ajutise või episoodilise osutamise põhimõte, kogu II jaotis, mis ei ole konkreetse(te) kutseala(de) puhul üle võetud, teenuse saajate teavitamise kohustus, kutsenimetuse kasutamine)</i>		II jaotis, artikli 5 lõige 1, artikli 7 lõige 3, artiklid 8 ja 9	4	4
Läbipaistvus	<i>Puudub reguleeritud kutsealade loetelu, milles täpsustatakse iga kutsealaga hõlmatud tegevusalad; reguleeritud koolituste ja eristruktuuriga koolituste loetelu</i>		Artikli 59 lõige 1	1	4
	<i>Puudub loetelu kutsealadest, mille puhul peetakse vajalikuks kvalifikatsiooni kontrollimist vastavalt artikli 7 lõikele 4 enne teenuste esmast osutamist, ja ebapiisavad põhjendused</i>		Artikli 59 lõige 2	1	1

	Kindlaks tehtud probleemid	Kutseala	Kutsealade tunnustamise direktiivi artikkel	Lahendamata probleemid liikmesriikides (3.2020)	Lahendamata probleemid liikmesriikides (2.2024)
	<i>Kehtivate nõuete proportsionaalsust ei hinnata (enne 2016. aasta jaanuari)</i>		<i>Artikli 59 lõiked 3 ja 5</i>	2	2
	<i>Riiklikku tegevuskava ei esitatud</i>		<i>Artikli 59 lõige 5</i>	3	1
	<i>Uute või muudetud nõuete proportsionaalsust ei hinnatud (alates 2016. aasta jaanuarist)</i>		<i>Artikli 59 lõige 3 ja</i> <i>artikli 59 lõige 5, teine lause</i>	2	2
	<i>Ei koostatud poolaastaruandlust kaotatud või leebemaks muudetud nõuete kohta</i>		<i>Artikli 59 lõige 6</i>	1	1
	<i>Poolaastaruannete esitamata jätmine, nt statistiliste andmete ja direktiivi kohaldamisega seotud peamiste probleemide kohta</i>		<i>Artikli 60 lõige 1</i>	0	2
Osaline juurdepääs	<i>Teatavate kutsealade väljajätmine osalise juurdepääsu põhimõttest (teatavate kutsealade väljajätmine, muude kutsealade põhjendamatu väljajätmine, juhtumipõhise hindamise puudumine)</i>		<i>Artikkel 4f</i>	3	3
	<i>Muud küsimused</i>			0	0
Keelekontroll	<i>Nõuda võib ainult ühe vastuvõtva liikmesriigi ametliku keele oskust</i>		<i>Artikli 53 lõige 2</i>	1	1
	<i>Süsteematisi keelekontrolli võib kohaldada üksnes spetsialistide suhtes, kelle töö mõjutab patsiendi ohutust</i>		<i>Artikli 53 lõige 3</i>	1	2
	<i>Keeleoskuse kontroll ei tohiks piirduda ainult kohustuslike keeletestidega</i>		<i>Artikli 53 lõige 4</i>	5	2
	<i>Muud küsimused</i>		<i>Artikli 53 lõige 4</i>	0	1
Praktika	<i>Kutsepraktika tunnustamine</i>		<i>Artikkel 55a</i>	2	3
Euroopa kutsekaart (EPC)	<i>Tähtajad, sealhulgas tähtaegade pikendamine</i>		<i>Artikli 4c lõige 1, artikkel 4d</i>	0	0
	<i>Vaikimisi tunnustamine otsuse puudumise või testi korraldamata jätmise korral</i>		<i>Artikli 4d lõige 5</i>	0	0

	Kindlaks tehtud probleemid	Kutseala	Kutsealade tunnustamise direktiivi artikkel	Lahendamata probleemid liikmesriikides (3.2020)	Lahendamata probleemid liikmesriikides (2.2024)
	<i>Mõne kutseala puhul või asjaomase liikmesriigi mõnes osas ei ole Euroopa kutsekaart täielikult üle võetud</i>		<i>Artikkel 4d</i>	0	0
	<i>Päritoluliikmesriigi roll on valesti määratletud</i>		<i>Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/983 artikli 4b lõige 3</i>	0	1
	<i>Pädevate asutuste määramata jätmine</i>		<i>Artikli 4a lõige 6</i>	1	0
	<i>Muud küsimused (näiteks vaidlustamise võimalused, dokumendinõuded, Euroopa kutsekaardi tühistamine, mitmetähenduslik sõnastus)</i>			0	1
Hoiatusmehhanism	<i>Hoiatusteade saamise tähtsajad</i>		<i>Artikli 56a lõiked 2 ja 3</i>	0	0
	<i>Mõne kutseala või mõne liikmesriigi teatavate osade kohta ei ole sisestatud hoiatusi</i>		<i>Artikli 56a lõiked 1, 2 ja 3</i>	0	2
	<i>Hoiatusteateid ei saadatud või neid saadeti vähe</i>		<i>Artikkel 56a</i>	0	0
	<i>Hoiatusteateid ei kasutatud üldse</i>		<i>Artikkel 56a</i>	1	0
	<i>Muud küsimused (näiteks andmekaitse, andmete kustutamine, kohustus teavitada asjaomast kutsetöötajat, juurdepääs õiguskaitsevahenditele, hõlmatud otsuste liigid)</i>		<i>Artikli 56a lõiked 1 ja 5–7</i>	0	1
Juurdepääs veebipõhisele teabele, menetlused ja bürokraatia vähendamine	<i>Dokumentide taotlustega seotud ebaseaduslik tegevus (nõutakse dokumente, mida direktiiviga pole ette nähtud, põhjendamatuid tõlkeid, kinnitatud ärakirju jne)</i>		<i>Artikli 7 lõige 2, artikkel 50, VII lisa ning ELTLi artiklid 49 ja 56</i>	4	7
	<i>Tugikeskused</i>		<i>Artikkel 57b</i>	0	0

	Kindlaks tehtud probleemid	Kutseala	Kutsealade tunnustamise direktiivi artikkel	Lahendamata probleemid liikmesriikides (3.2020)	Lahendamata probleemid liikmesriikides (2.2024)
	<i>Teabe kättesaadavus ühtsete kontaktpunktide kaudu</i>		57	28	0
	<i>Veebipõhiste menetluste kättesaadavus (ja võimalus menetlused veebis valmis teha)</i>		Artikkel 57a	28	0
Muud küsimused	<i>Mõisted (nt sobivustest, reguleeritud kutsealad)</i>		3	2	1
	<i>Muudetud direktiivi kohaldamisala, kolmandate riikide kvalifikatsioonide esmane tunnustamine, seos muude ELi õigusaktidega</i>		2	1	1
	<i>Ühtlustatud koolitusnõuetega kutsealade või käsitöö-, kaubandus- ja tööstusvaldkonna kutsealade automaatse tunnustamise põhimõte</i>		21	0	1
			Artiklid 15–17		
	<i>Kinnitus dokumentide kättesaamise kohta ühe kuu jooksul ja teave puuduvate dokumentide kohta</i>		51	1	1
		Liikmesriikides täheldatud PROBLEEMIDE ARV KOKKU		130	75

Allikas: Euroopa Kontrollikoda Euroopa Komisjoni teabe põhjal (veebruar 2024).

Lühendid

Cedefop: Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus

DG GROW: siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat

EIGE: Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut

ELA: Euroopa Tööjõuamet

ELTL: Euroopa Liidu toimimise leping

EMSK: Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

EPC: Euroopa kutsekaart

IMI: siseturu infosüsteem

RPD: reguleeritud kutsealade andmebaas

RPQ: kutsequalifikatsioonide tunnustamine

Komisjoni vastused

<https://www.eca.europa.eu/et/publications/sr-2024-10>

Ajatelg

<https://www.eca.europa.eu/et/publications/sr-2024-10>

Auditirühm

Kontrollikoja eriaruannetes esitatakse auditite tulemused, mis hõlmavad ELi poliitikat ja programme ning konkreetsete eelarvevaldkondade haldamisega seotud teemasid. Audititülesannete valimisel ja kavandamisel püüab kontrollikoda maksimeerida nende mõju, võttes arvesse tulemuslikkuse ja vastavuse riske, konkreetse valdkonna tulude ja kulude suurust, tulevasi arengusuundi ning poliitilist ja avalikku huvi.

Kõnealuse tulemusauditi viis läbi ühtekuuluvusvaldkonna investeeeringute, majanduskasvu ja kaasamise kuluvaldkondade eest vastutav II auditikoda, mille eesistuja on kontrollikoja liige Annemie Turtelboom. Auditit juhtis kontrollikoja liige Stef Blok, keda toetasid kabinetiülem Johan Adriaan Lok ja kabineti nõunik ja auditijuht Laurence Szwajkajzer, valdkonnajuht Maria Eulàlia Reverté i Casas ning audiitorid Zuzana Pikulova, Rene Reiterer, Jussi Bright, Lena Rangus, Borja Martin Simon ja Petra Verhasselt. Keelealast abi osutas Jennifer Schofield. Graafilisi materjale aitas koostada Giuliana Lucchese. Küsitlust aitasid koostada Britta Middelberg.

Fotol vasakult: Borja Martin Simon, Jennifer Schofield, Lena Rangus, Stef Blok, Rene Reiterer, Britta Middelberg, Zuzana Pikulova, Laurence Szwajkajzer, Giuliana Lucchese, Jussi Bright, Maria Eulàlia Reverté i Casas, Johan Adriaan Lok.

AUTORIÕIGUS

© Euroopa Liit, 2024

Euroopa Kontrollikoja taaskasutamispoliitika on kehtestatud [Euroopa Kontrollikoja otsusega nr 6-2019](#) avatud andmete poliitika ja dokumentide taaskasutamise kohta.

Kui ei ole märgitud teisiti (nt eraldiseisvates autoriõiguse märgetes), on ELile kuuluv kontrollikoja sisu litsentsitud vastavalt [litsentsile Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Reeglina on taaskasutamine lubatud, kui autoriõigustele on viidatud ja muudatused on ära märgitud. Kontrollikoja sisu taaskasutajad ei tohi moonutada selle algset tähendust ega sõnumit. Kontrollikoda ei vastuta taaskasutamise tagajärgede eest.

Kui konkreetses sisus, näiteks kontrollikoja töötajatest tehtud fotodel, on kujutatud tuvastatavaid isikuid, või kui see sisaldab kolmandate isikute teoseid, tuleb teil taotlema täiendavat luba.

Kui luba on saadud, tühistab ja asendab see eespool nimetatud üldise loa ja osutab selgelt mis tahes kasutuspiirangutele.

On võimalik, et ELile mittekuuluva sisu kasutamiseks või taasesitamiseks tuleb küsida luba otse autoriõiguse omajatelt.

Kontrollikoja taaskasutamispoliitika ei hõlma tööstusomandi õigustega hõlmatud tarkvara või dokumente, nagu patendid, kaubamärgid, registreeritud disainilahendused, logod ja nimed.

Domeeni europa.eu alla koondatud Euroopa Liidu institutsioonide veebisaitidel leidub linke, mis viivad muudele veebisaitidele. Kontrollikoda ei vastuta nende sisu eest ja soovib teil seetõttu tutvuda nende veebisaitide isikuandmete ja autoriõiguse kaitse põhimõtetega.

Kontrollikoja logo kasutamine

Kontrollikoja logo ei tohi kasutada ilma kontrollikoja eelneva nõusolekuta.

HTML	ISBN 978-92-849-2340-3	ISSN 1977-5652	doi:10.2865/95216	QJ-AB-24-009-ET-Q
PDF	ISBN 978-92-849-2200-0	ISSN 1977-5652	doi:10.2865/166586	QJ-AB-24-009-ET-N

Kuigi liikmesriigid võivad kehtestada kutsealadele juurdepääsu andmise eeskirju, tagab ELi toimimise leping ELi ühtsel turul tööjõu ja teenuste vaba liikumise ning asutamisevabaduse. 2005. aastal võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu kutsequalifikatsioonide tunnustamise direktiivi, mille eesmärk on takistada liikmesriike kehtestamast ülemääraseid tingimusi kodanikele, kes soovivad neid õigusi kasutada. Uurisime, kui tõhusalt tagas Euroopa Komisjon (edaspidi „komisjon“) direktiivi ühetaolise kohaldamise. Järeldame, et kutsequalifikatsioonide tunnustamine ELis on oluline mehhanism, kuid seda rakendatakse vähe ja ebajärjekindlalt, et kasutada õigust tegutseda oma kutsealal mõnes teises liikmesriigis. Direktiivi kohaldamine on endiselt puudulik ja kodanikele antav teave ei ole alati usaldusväärne.

Kontrollikoja eriaruanne vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 287 lõike 4 teisele lõigule.

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus

EUROOPA KONTROLLIKODA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel +352 4398-1

Päringud: eca.europa.eu/et/contact

Veebisait: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors